

VATT-KESKUSTELUALOITTEITA
VATT DISCUSSION PAPERS

332

BESKATTNING
AV
SMÅFÖRETAG
I FINLAND

Seppo Kari
Outi Kröger
Timo Rauhanen
Hanna Ulvinen

ISBN 951-561-492-9

ISSN 0788-5016

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

Government Institute for Economic Research

Arkadiankatu 7, 00100 Helsinki, Finland

Email: etunimi.sukunimi@vatt.fi

Oy Nord Print Ab

Helsinki, april 2004

KARI SEPPO, KRÖGER OUTI, RAUHANEN TIMO JA ULVINEN HANNA:
BESKATTNING AV SMÅFÖRETAG I FINLAND. Helsinki, VATT, Valtion
taloudellinen tutkimuskeskus, Government Institute for Economic Research,
2004, (C, ISSN 0788-5016, No 332). ISBN 951-561-492-9.

Tiivistelmä: Raportissa kuvataan Suomessa sovellettavaa pienten ja keskisuurten yritysten ja näiden omistajien tuloverotusta, selostetaan Suomessa tästä teemasta käytyä verouudistuskeskustelua sekä arvioidaan Suomen säännösten käyttäytymisvaikutuksia. Kirjoitus perustuu Nordiska skattevetenskapliga forskningsrådets seminaarissa Lundissa 29.–30.10.2003 esiteltyyn Suomen verojärjestelmää selostavaan taloudelliseen maaraaporttiin. Julkaisu sisältää englanninkielisen yhteenvedon.

Asiasanat: Pienyritysten verotus, eriytetty tuloverotus, verouudistus

Abstract: The report describes the Finnish income tax system for small and medium sized firms and their owners, surveys recent tax policy debate and discusses potential behavioural effects of the Finnish tax rules. The paper is based on the Finnish economic country report presented at the Nordic Tax Council Seminar on taxation of small businesses in Lund, on October 30, 2003. The report also holds an English summary.

Key words: Taxation of small businesses, dual income tax, tax reform

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
2 Småföretagen i den finska ekonomin	3
3 Viktiga skatteregler gällande småföretag	8
4 Statsmaktens motiv till specialreglerna för småföretag	14
5 Potentiella effekter av småbolagsbeskattningen	18
5.1 Inkomster från småföretag	18
5.2 Fördelning av inkomst mellan förvärvsinkomst och kapitalinkomst	19
5.3 Marginalskattesats för förvärvsinkomster och differensen mellan skattesatserna	20
5.4 Effekten på företagets investeringar och övriga beslut	22
Källor	30
English summary	32
References	38

1 Inledning

Sedan 1993 års skattereform har Finlands beskattning av småföretag baserat sig på en differentierad inkomstbeskattning där arbetsinkomster och kapitalinkomster beskattas enligt olika skattesatser. Genom reformen sattes bolagsskattesatsen och den nya proportionella kapitalinkomstskattesatsen till 25 procent, medan den högsta marginals-katten på förvärvsinkomster kvarstod på drygt 60 procent. Den proportionella skattesatsen har höjts och de progressiva marginals-kattesatserna sänkts under senare år, men systemets huvudsakliga struktur är oförändrad.

Ett viktigt element i den finländska småföretagsbeskattningen – liksom i andra länder med differentierad inkomstbeskattning – är de många specialregler som tillämpas för att fördela småföretagens vinst eller utdelning i dels kapitalinkomst, dels förvärvsinkomst. Motivet bakom den schablonmässiga fördelningen är den spänning som uppstår till följd av differensen mellan de två inkomstslagets skattesatser. Den maximala differensen var strax efter reformen nästan 40 procentenheter och är ännu drygt 25 procentenheter. En så stor skillnad kan ge företagare starka incitament att omvandla förvärvsinkomst till lägre beskattad kapitalinkomst eller att deklarerar dem som kapitalinkomst. Detta problem har i bred utsträckning noterats i förarbetena till lagstiftningen, i den allmänna skattedebatten och i den Nordiska skattelitteraturen (se till exempel Nordiska skattevetenskapliga forskningsrådet, 1996 och Sörensen, 1998). Dess implikationer för incitamenten att investera och för allokeringen av kapital har ändå diskuterats i mindre grad (notera dock Kari, 1999 och Lindhe m.fl., 2002).

Den finländska modellen för differentierad inkomstbeskattning avviker på många sätt från de övriga nordiska ländernas system. Ett exempel på dess speciella drag är att den schablonmässiga fördelningen inte är begränsad till utdelningsinkomster för så kallade aktiva ägare i fåmansbolag, utan gäller alla ägare i onoterade aktiebolag, också minoritetsägare i bolag med en bred ägarkrets. Genom detta beslut undvek man i Finland de komplicerade reglerna gällande aktivt ägande i fåmansbolag. Det verkar som om man i Finland, kanske i högre grad än i de andra länderna, har betonat skattesystemets enkelhet mera än dess skatteneutralitet och ekonomiska effektivitet.

En viktig fråga, vid sidan av den traditionella analysen av skatternas effekter på investeringsvilja och finansiering, är skatternas effekter på entreprenörskapet och tillväxten inom unga företag. Denna problematik har även haft en större roll i den finländska debatten än frågan om hur man kan uppnå neutralitet. Ur den ekonomiska analysens synvinkel är det ändå till följd av bristen på en enhetlig referensram svårt att bedöma hur beskattningen tenderar att påverka viljan att bedriva företagsverksamhet och vilka element av skattesystemet är viktiga i den här frågan.

Denna uppsats behandlar ekonomiska aspekter på den finländska småföretagsbeskattningen och analyserar dess potentiella effekter på företagens investeringar och andra ekonomiska beslut. I det andra kapitlet ges en bakgrund till den finländska småföretagssektorns struktur i ljuset av företagsstatistik. Därefter presenteras en kortfattad beskrivning av centrala skatteregler (kapitel 3) och belyses de motiv som ligger bakom några av statsmaktens viktiga avgöranden samt behandlas regeringens reformplaner (kapitel 4). I kapitel 5 analyseras den finska småföretagsbeskattningens effekter på de ekonomiska incitamenten. Problematiken i anslutning till beskattningens effekter på viljan att bedriva företagsverksamhet behandlas främst i kapitlen 4 och 5.

2 Småföretagen i den finska ekonomin

Liksom i många andra länder har man i Finland debatterat entreprenörskap och i synnerhet att antalet små företag helt uppenbart är litet. Finansministeriet (Ministry of Finance, 2002) har uppskattat att det i Finland finns hela 20–30 procent färre företag än i genomsnitt i EU-länderna. Enligt en utredning gjord av europeiska kommissionen (2002) var andelen företagare bland de sysselsatta i Finland år 2001 något lägre än medeltalet för EU-länderna. De finländska företagens genomsnittliga storlek var något större än medeltalet i EU. Det är dock endast i Irland samt i EU:s sydligare medlemsländer (Grekland, Spanien, Italien och Portugal), där andelen små familjeföretag traditionellt varit hög, som antalet företagare är klart högre än i Finland.

Enligt en internationell undersökning (GEM, 2004) har det under senare år likväl blivit allt vanligare att bli företagare i Finland än till exempel i Danmark eller Sverige. Mätt enligt s.k. entreprenöraktivitet låg Finland 2003 på en europeisk medelnivå. Den nivån motsvarar dock endast cirka hälften av de utvecklade ländernas toppnoteringar, Nya Zeeland och USA.¹

Skattestyrelsen och Statistikcentralen publicerar omfattande information om företagen. Eftersom skattestatistiken räknar in även overksamma företag ger den inte en korrekt bild av antalet företag. Sannolikt håller dock beskattarens uppgifter om utvecklingen av proportionerna mellan olika företagsformer streck. Affärsföretag är enligt Statistikcentralen sådana företag vars verksamhet motsvarar mer än en halv persons arbetsinsats eller vars omsättning är minst 8987 euro. Företagets verksamhetstid måste överskrida sex månader.

Antalet företag ökade i Finland under hela 1980-talet. År 1989 var antalet industriföretag 56 procent större än år 1976. Inom minuthandeln var ökningen 30 procent. En lång tidsserie som täcker alla grenar kan inte presenteras, eftersom de statistiska metoderna förändrats genom åren. Troligen har hela företagssektorn utvecklats på samma sätt som de två stora grenarna. Också strukturförändringarna inom jordbruket har gett upphov till fler företag. Medan Finland på 1980-talet hade 150 000 aktiva gårdar är antalet för närvarande cirka 75 000. Uppenbarligen har en del av jordbrukarna blivit företagare inom andra branscher och många gårdar har utvidgat sin verksamhet.

Året 1989 var det sista högkonjunkturåret, varefter Finland störtade ned i en allvarlig depression som varade i sex år. Detta återspeglas tydligt i antalet företag; minskningen var störst år 1993: 9,7 procent. Redan följande år vände

---

¹ Den låga entreprenöraktiviteten i utvecklade länder kan enligt undersökningen förklaras med den offentliga sektorns omfattning, jordbrukets stora andel och det omfattande socialskyddssystemet. En högre entreprenöraktivitet förklaras av stora inkomstskillnader, en stor grå sektor, stöd till nya företag och utvecklad företagskultur.

dock antalet företag på nytt uppåt och hade vid utgången av 2001 ökat med 20 procent.

Tabell 2.1 Antalet företag under åren 1989–2001 (Källa: Statistikcentralen).

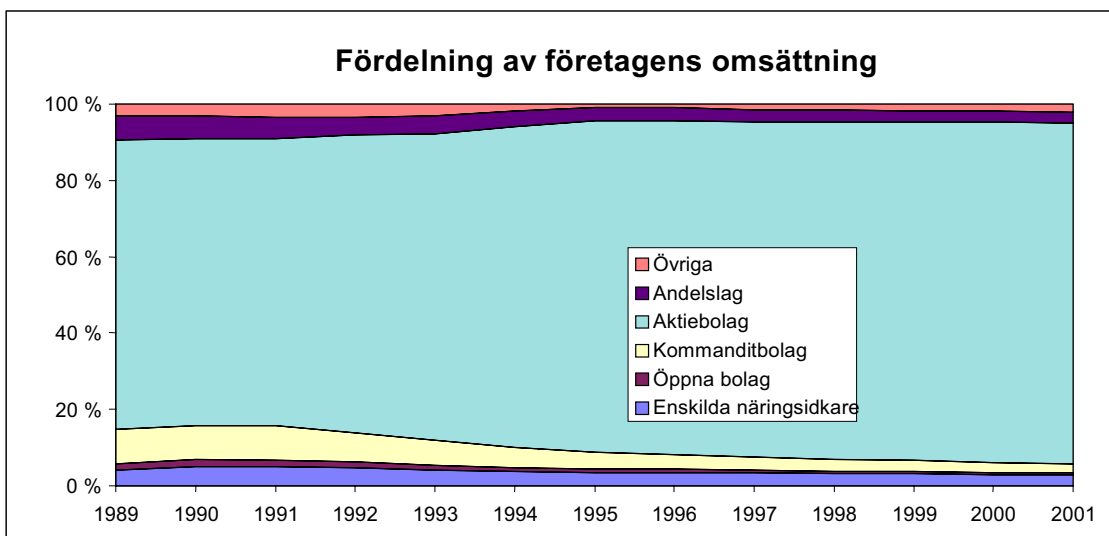
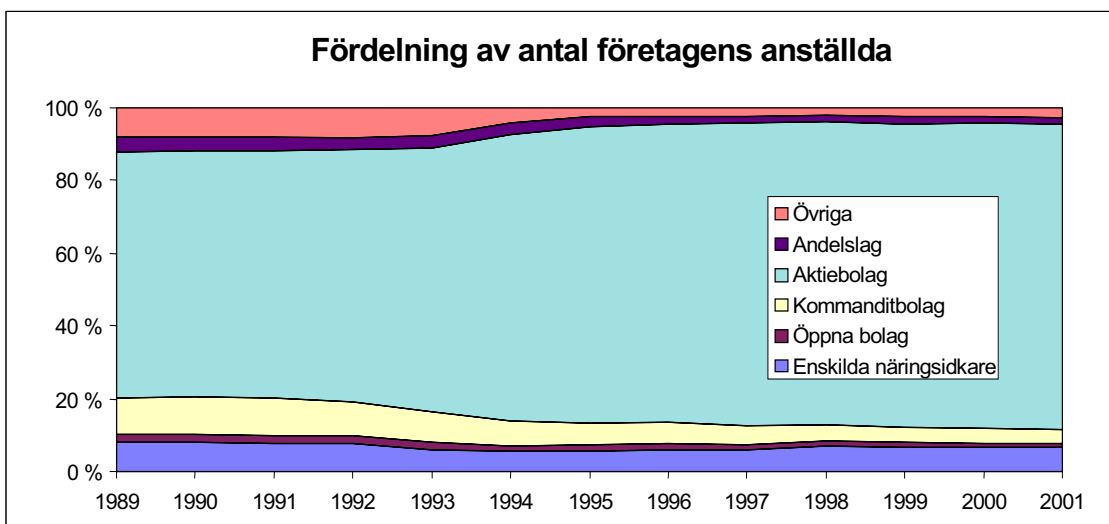
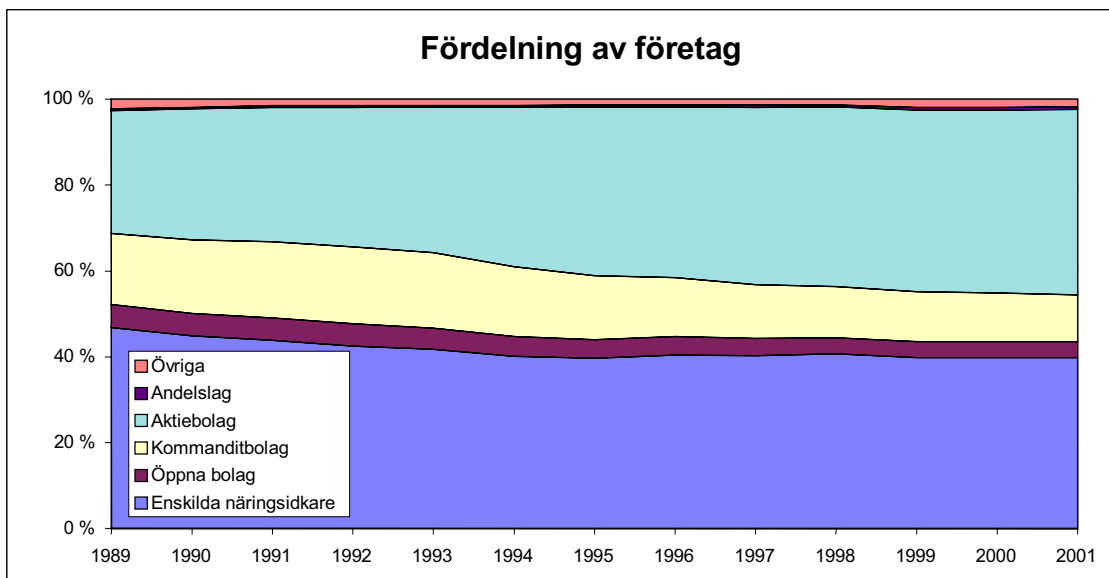
1989	208 946	1996	203 358
1990	218 140	1997	213 230
1991	215 799	1998	219 273
1992	211 474	1999	219 515
1993	191 063	2000	222 817
1994	185 765	2001	224 847
1995	189 458		

I det följande betraktas olika företagsformer utgående från antal företag, antal anställda och omsättning. Vid en granskning av skattestyrelsens statistik blir det uppenbart att både antalet personbolag (kommanditbolag och öppna bolag) och antalet aktiebolag fyrdubblades under åren 1975–1992, medan antalet enskilda näringsidkare förblev nästan oförändrat (figur 2.1). Efter årens 1989–1993 skattereformer ökade aktiebolagens andel av samtliga företag kraftigt. Samtidigt minskade andelen personbolag. Aktiebolagens andel av omsättningen och antalet anställda har ökat ännu mer markant. Av allt att döma har reformen av inkomstbeskattningen bidragit till aktiebolagens popularitet. Efter skattereformen 1993 aktiebolagens inkomst beskattas med den låga samfundsskatten så länge vinstmedlen behålls inom företaget. Personbolagen hamnade i en svagare ställning än aktiebolagen. Reformen innebar ju att personbolagen inte mera behandlades som självständiga skattesubjekt.

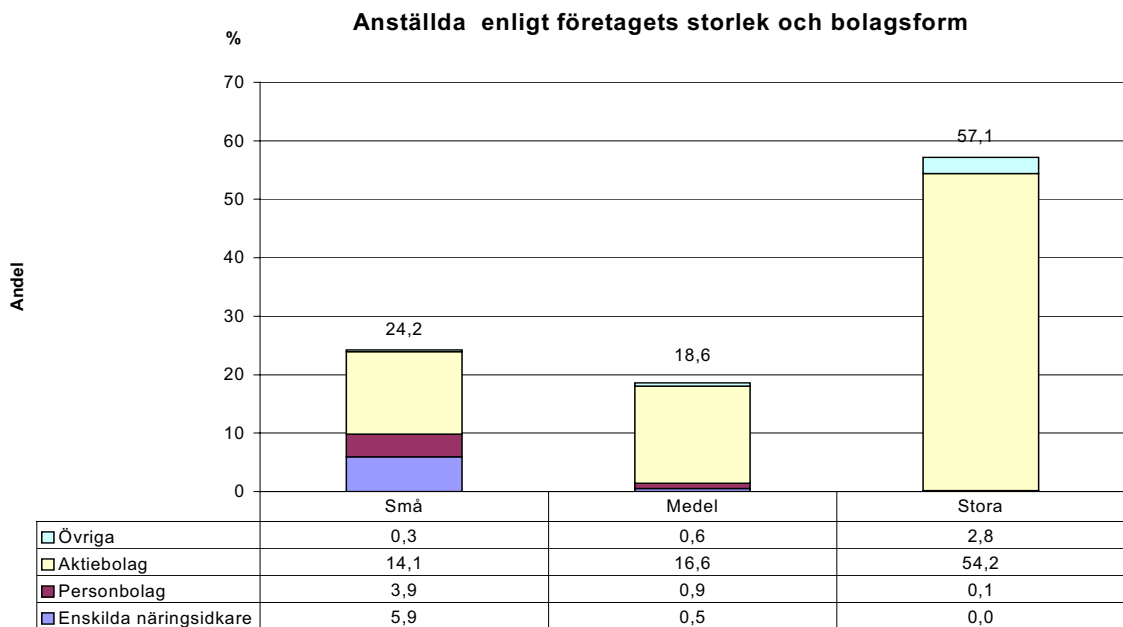
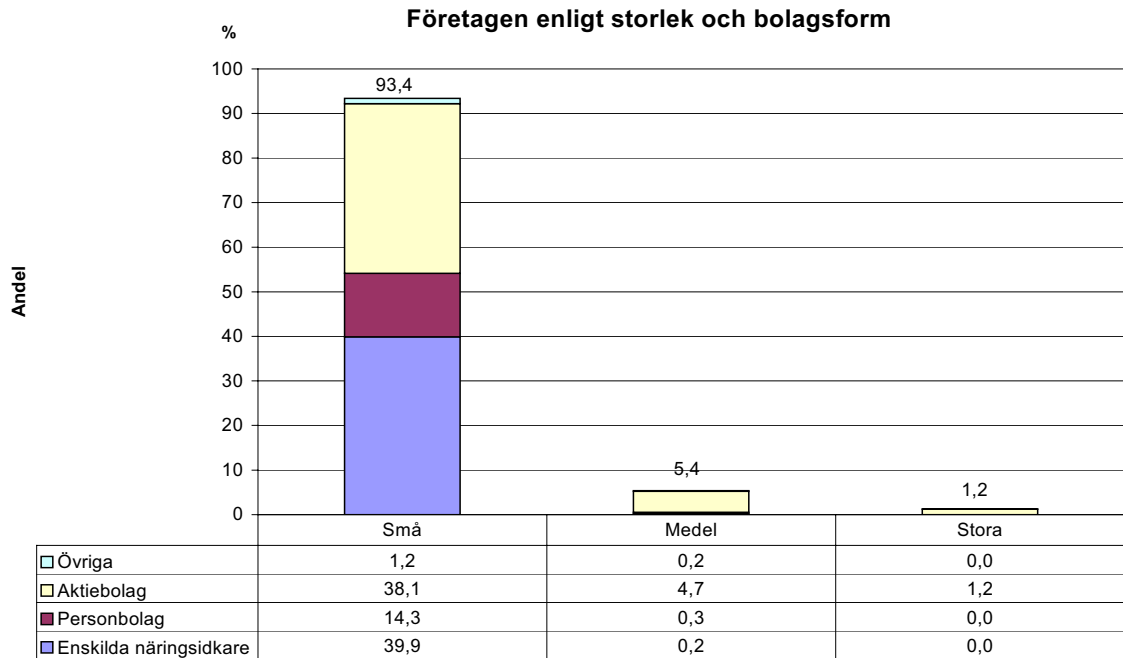
Trots att småföretagen utgör den absoluta majoriteten av alla företag har de en klart mindre nationalekonomisk betydelse än de medelstora och stora företagen. Figur 2.2 visar att över 93 procent av alla företag är små, dvs. de har färre än 10 anställda. Även om största delen av småföretagen – cirka 40 procent – verkar som enskilda näringsidkare finns det nästan lika många aktiebolag. Bland medelstora och stora företag är aktiebolagen klart dominerande. Andelen anställda i småföretag är ca 24 procent av alla anställda och aktiebolagen står för mer än hälften av sysselsättningen inom denna grupp.

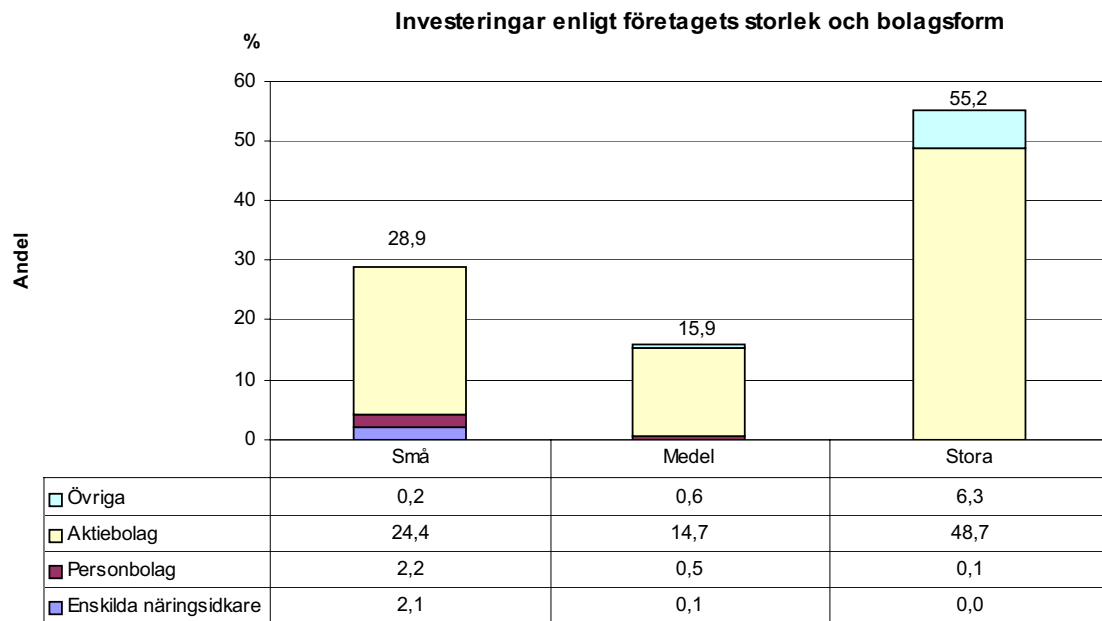
Omsättningens och förädlingsvärdets fördelning i hög grad liknar fördelningen av antal anställda. I fråga om investeringar är aktiebolagen också klart dominerande. Aktiebolagens andel av småföretagens investeringar är klart större än deras andel av omsättningen, arbetskraften och förädlingsvärdet. Bland stora företagen i klass övriga ingår en grupp andelslag vars betydelse återspeglas särskilt i fråga om investeringar.

Figur 2.1 *Fördelning av företag, anställda och omsättning enligt bolagsform, procent.*

Figur 2.2 Bolagsform i företag av olika storlek, år 2001 (små: mindre än 10 anställda; medelstora: 10-50 anställda; stora: mer än 50 anställda).

3 Viktiga skatteregler gällande småföretag

Enligt den differentierade inkomstbeskattning som tillämpas i Finland uppdelas företagsinkomst från enskild näringsverksamhet och personbolag samt dividend från onoterat aktiebolag i dels kapitalinkomst, dels förvärvsinkomst. Som kapitalinkomst beskattas inkomst som högst uppgår till ett belopp som motsvarar en schablonmässigt kalkylerad avkastning på företagets nettoförmögenhet eller på aktiernas matematiska värde. Den del av inkomsten som överskrider detta belopp beskattas som förvärvsinkomst.

Skattesubjekt, förvärvskällor och fördelning av inkomst mellan ägarna

Ett aktiebolag utgör i Finland ett separat skattesubjekt. Dess vinst beskattas på bolagsnivå enligt en skattesats på 29 procent och uppdelningen i kapitalinkomst och förvärvsinkomst görs först efter aktieutdelning. Den beskattningsbara inkomsten för enskilda näringsidkare och personbolag beräknas enligt nästan samma regler som gäller för aktiebolag. De kan emellertid dra av från sina inkomster en driftsreservering vars storlek är 30 procent av de senaste 12 månadernas lönesumma vilket är inte möjligt för aktiebolagen. Personbolag och enskilda näringsidkare behandlas enbart som kalkylunderlag. Vinsten påförs ägaren och beskattas hos ägaren. I personbolag fördelas företagets inkomst mellan delägarna i proportion till andelarna.

Enskild näringsverksamhet utgör alltid en enskild förvärvskälla, vars inkomst beskattas som näringsinkomst. Personbolag och aktiebolag kan ha flera förvärvskällor – inkomst från näringsverksamhet, personlig inkomst och inkomst från lantbruk. Olika förvärvskällor behandlas på olika sätt i beskattningen. Till exempel lantbruksinkomst delas upp i förvärvsinkomst och kapitalinkomst utgående från lantbrukets nettoförmögenhet. Personlig inkomst beskattas alltid som kapitalinkomst. En förlust som redovisas för ett visst beskattningsår kan kvittas mot vinst som uppkommit under ett annat år. Kvittningen görs enbart mot vinst av samma förvärvskälla där förlusterna har uppstått och i den ordning de har fastställts. Förlustutjämningsperioden är de kommande tio åren. Retroaktiv utjämnning är inte tillåten. Enskilda näringsidkare kan efter begäran helt eller delvis dra av inkomstårets förluster från sina kapitalinkomster.

Beräkning av kapitalunderlaget i personbolag och hos enskilda näringsidkare

Till nettoförmögenhet räknas de tillgångar som fanns i företaget vid utgången av räkenskapsåret. Nettoförmögenheten beräknas utgående från bokföringsvärdet. Fastigheter och värdepapper som utgör anläggningstillgångar värderas likväl till beskattningsvärdet, om detta överstiger bokföringsvärdet. Som nettoförmögenhet betraktas endast skattpliktiga tillgångar. Skattefria depositioner och sådana

depositioner eller masskuldebrev som avses i lagen om källskatt på ränteinkomster utgör inte skattepliktiga tillgångar.

Nettoförmögenheten kan inte innehålla tillgångar eller skulder som hör till den skattepliktiges privata hushåll, inte ens i det fall att de har bokförts i balansräkningen (se tabell 3.1).

Tabell 3.1 Fördelning av företagsinkomst mellan förvärvsinkomst och kapitalinkomst i olika företagsformer.

	Enskilda näringsidkare	Personbolag	Aktiebolag
Förvärvskällor	Näringsverksamhet	Näringsverksamhet Inkomst från lantbruk Personlig inkomst	Näringsverksamhet Inkomst från lantbruk Personlig inkomst
Fördelad vinst	Näringsinkomst	Bolagsmannens näringsinkomstandel	Dividend + gottgörelse
Kapitalunderlag	Nettoförmögenhet i slutet av föregående inkomståret + 30 % av lönesumman	Nettoförmögenhet i slutet av föregående inkomståret + 30 % av lönesumman	Aktiens matematiska värde (grundar sig på nettoförmögenheten) Utländska företag och I-, NM- och Prelista: Aktiens marknadsvärde ett år före utdelningen
Avdrag från nettoförmögenhet	Värdet av bostad där ägarna har bott	Värdet av bostad där delägaren har bott, fordringarna från delägare, lån (jämt ränta) för förvärv av bolagsandel	Värdet av bostad där aktieägaren har bott, lån för förvärv av aktier, lån som aktiebolag beviljat aktieägaren
Avkastningsprocent	18 % eller 10 %	18 %	13,5 %

Det finns också andra skillnader mellan olika bolagsformer vad gäller beräkningen av förvärvsinkomsten och kapitalinkomsten. Den enskilda näringsidkarens och personbolagets försäljningsvinster av vissa anläggningstillgångar – fastigheter och värdepapper – beskattas som kapitalinkomst även till den del de överstiger den kapitalinkomstandel som beräknats genom en fast avkastningsprocent på nettoförmögenheten. Dividender som personbolag får av andra bolag läggs direkt till delägarnas beskattningsbara inkomst och gottgörelsen för bolagsskatt avdras från delägarnas skatter. Dividendinkomsten samt gottgörelsen minskar emellertid den på normalt sätt kalkylerade kapitalinkomstandelen. I aktiebolag beskattas försäljningsvinster och dividender på bolagsnivå och de påverkar inte aktieägarens beskattning.

Hos enskilda näringsidkare och personbolag höjs kapitalunderlaget med 30 procent av lönesumman under föregående 12 månader.

Beräkning av aktiens matematiska värde

Dividend från börsbolag beskattas som kapitalinkomst. Dividend från övriga noterade aktiebolag delas upp i förvärvsinkomst och kapitalinkomst och kapitalunderlaget baserar sig då på aktiernas marknadsvärde vid utgången av året före utdelningen. I de övriga (onoterade) aktiebolagen bildas kapitalunderlaget av aktiernas så kallade matematiska värde.

Aktiens matematiska värde baserar sig på aktiebolagets nettoförmögenhet vid utgången av det inkomstår som föregick utdelningen. Nettoförmögenheten beräknas på samma sätt som för personbolag eller privata näringsidkare. Ett undantag är att också tillgångar och skulder som inte hör till näringsverksamheten inkluderas. Aktiens matematiska värde är aktiebolagets nettoförmögenhet dividerad med antalet utestående aktier.

Liksom i de övriga bolagsformerna skall den artificiella ökningen av nettoförmögenheten elimineras. Om exempelvis en aktiv aktieägare bor i en bostad som ägs av aktiebolaget skall värdet av bostaden avdras från nettoförmögenheten. Likaså avdras räntebärande lån som en aktiv aktieägare har tagit för att förvärva aktier i företaget samt lån som givits till aktieägaren.

Kalkylmässig avkastningsprocent

Den kalkylmässiga avkastningsprocenten på aktiens matematiska värde är 13,5 i aktiebolag. Enskilda näringsidkare och personbolag kan räkna 18 procent av nettoförmögenheten som kapitalinkomst. De förstnämnda kan emellertid alternativt välja 10 procent som avkastningsprocent (från och med inkomståret 2001). När makarna tillsammans idkar affärsverksamhet delas förvärvs- och kapitalinkomstandelarna mellan dem. Förvärvsinkomsten fördelas i proportion till deras arbetsinsats. Kapitalinkomstandelen fördelas utgående från hur stor äganderätt vardera maken har till näringsverksamhetens nettoförmögenhet.

En tyst bolagsman (kommanditär) i personbolag får ersättning för sin insats före de övriga bolagsmännen enligt en överenskommen procentuell andel. Om kommanditärens ersättning överstiger 18 procent av hans insats, beskattas den överstigande andelen som förvärvsinkomst. Efter att kommanditären har fått sin andel fördelas resten av inkomsten mellan de ansvariga bolagsmännen enligt deras andelar i bolaget. Kapitalinkomstandelen kalkyleras separat för var och en av bolagsmännen.

Om företaget inte delar ut vinst eller om vinstens maximala kapitalinkomstandel överstiger den faktiska vinsten kan den överstigande delen inte sparas till kommande år.

Skatter och socialavgifter

Företagarens kapitalinkomster beskattas proportionellt enligt en statlig skattesats på 29 procent. Förvärvsinkomsten beskattas av såväl staten som kommunen. Den kommunala inkomstskatteprocenten varierar mellan 15,5 och 20. Den genomsnittliga skatteprocenten år 2003 är 18,03.

Medlemmar av den evangelisk-lutherska och ortodoxa kyrkan betalar kyrkoskatt på förvärvsinkomst. Varje församling fastställer årligen kyrkoskatteprocenten. År 2002 varierade kyrkoskatteprocenten mellan 1,00 och 2,25 och den genomsnittliga procenten var 1,30. Via kommunalskatten betalas även sjukförsäkringsavgift till Folkpensionsanstalten.

Tabell 3.2 Statlig inkomstskatteskala inkomståret 2003.

Beskattningsbar inkomst, euro	Skatt vid nedre gränsen, euro	Skatt på ink. över nedre gränsen, %
0–11 599	0	0
11 600–14 400	8	12
14 400–20 000	344	16
20 000–31 200	1 240	22
31 200–55 200	3 704	28
55 200–	10 424	35

Statlig inkomstskatt, kommunalskatt, kyrkoskatt samt sjukförsäkringspremier betalas på grundval av företagarens samtliga förvärvsinkomster, dvs. fördelade företagsinkomster, förvärvsinkomstandel för dividend och löneinkomster. Den totala marginalskattesatsen kan beräknas på följande vis:

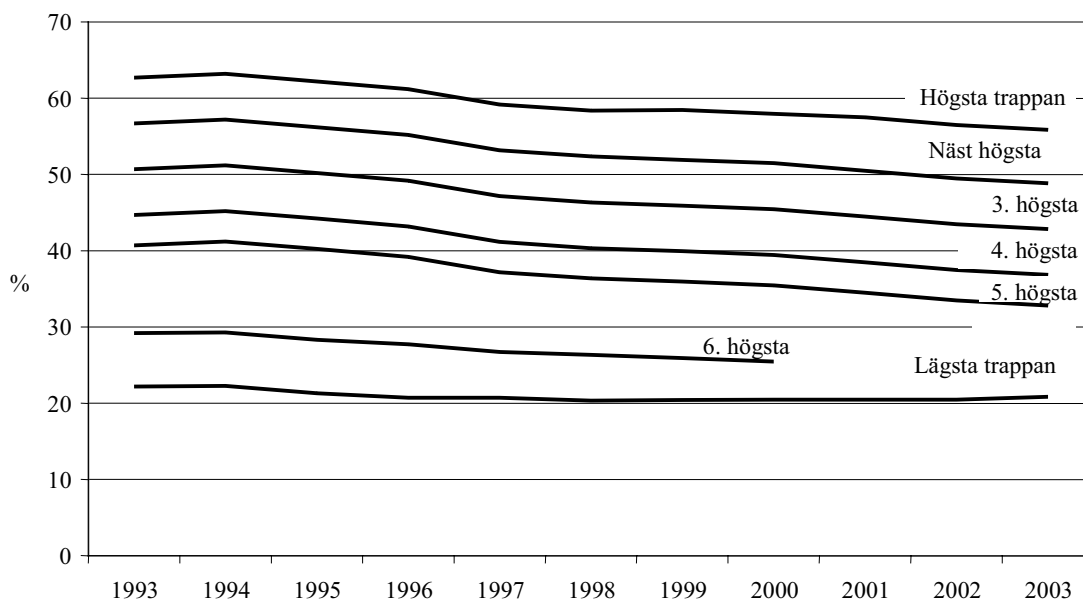
35	högsta marginalskatt vid statlig beskattning
18,03	genomsnittlig kommunalskatt
1,3	genomsnittlig kyrkoskatt
1,5	<u>sjukförsäkringspremie²</u>
55,83	högsta marginalskatt (totalt)

Figur 3.1 illustrerar marginalskatternas utveckling på olika inkomstnivåer under åren 1993–2003. Avdragssystemets effekter har inte beaktats. Den högsta marginalskatten (högsta trappan) har sänkts från ca 63 till ca 56 procent under perioden. På nästan alla marginalskattenivåer har sänkningen varit 7–8

² Den aktiva företagare som är försäkrad enligt Lagen om pension för företagare (FöPL) betalar sjukförsäkringspremier på basis av FöPL-inkomst.

procentenheter (på lägsta nivån endast drygt två procentenheter). År 2001 avskaffades den lägsta nivån i den statliga skattetabellen. Förändringen innebar att den lägsta inkomstintervallen, i vilken endast kommunal- och kyrkoskatten samt sjukförsäkringspremien uppbärs, utvidgades.

Figur 3.1 Marginalskattesatsen under åren 1993–2003.

Basen för företagarens pensionsförsäkringspremier varierar beroende på om företagaren är försäkrad enligt FöPL-systemet (företagarnas pensionssystem) eller APL-systemet (det allmänna arbetspensionssystemet). Enskilda näringsidkare, bolagsmän i öppet bolag och ansvariga bolagsmän i kommanditbolag försäkras enligt FöPL. Också en aktieägare i ledande ställning som själv eller tillsammans med sin familj äger över 50 procent av aktiebolagets aktier eller röster omfattas av FöPL. Övriga bolagsmän/aktieägare försäkras enligt APL.

Försäkringspremien i FöPL-systemet grundar sig inte på arbetsinkomst eller förvärvsinkomstandelen utan företagaren kan själv bestämma den inom vissa gränser. Arbetsinkomsten skall motsvara en marknadsmässig lön. Premien för APL-försäkringen baseras på löneinkomsten. FöPL-premien är 21,5 procent och APL-premien 21,52 procent. Försäkringspremien är fullt avdragbar i beskattningen. De försäkrade måste arbeta i företaget.

En enskild näringsidkare kan inte lyfta lön från sitt företag men för övriga företagare är detta möjligt. När företagaren får lön från företaget skall arbetsgivarens socialförsäkringsavgifter betalas. Arbetsgivarens försäkringsavgifter varierar mellan 2,964–6,064 beroende på företagets storlek och

arbetsintensitet. Företagaren kan undvika dessa avgifter genom att lyfta ersättning för sitt arbete i någon annan form än lön.

4 Statsmaktens motiv till specialreglerna för småföretag

Finlands skattereformer under åren 1989–1993 motiverades med att de skulle främja en effektiv allokering av de ekonomiska resurserna. Detta skulle uppnås genom en utvidgning av skattebasen och en sänkning av marginalskattesatserna och bolagsskattesatsen. År 1990 övergick Finland från dividendavdragssystemet till ett system med gottgörelse av bolagsskatt. Skattelindringen fördes då ned från bolagsnivå till aktieägarens nivå. Syftet var att eliminera dubbelbeskattning och garantera att bolagsvinster inte skulle undgå beskattning. Därtill försökte man minska den bristande neutraliteten mellan olika branscher, investeringar, finansieringsformer och investerare.

Liberaliseringen av kapitalmarknaden var en viktig orsak till 1993 års kapitalskattereform, genom vilken Finland övergick till differentierad inkomstbeskattning, där alla kapitalinkomster av olika typ beskattas enligt samma proportionella procent (25 % under åren 1993–1995, 28 % 1996–1999 och 29 % från år 2000). Reformen lyckades förbättra neutraliteten i företagsfinansieringen, särskilt mellan de två formerna för extern finansiering, dvs. lånefinansiering och aktieemissioner. Också marginalskattesatserna på olika slags investeringar i noterade bolag blev jämnare.

Efter kapitalskattereformen har skattebehandlingen av små företag varierat beroende på bolagsformen, speciellt när det gäller erhållna vinster. Vinster av enskilda näringsidkare och personbolag beskattas hos ägaren och fördelas i förvärvsinkomst och kapitalinkomst. När förvärvsinkomsten beskattas enligt en progressiv skatteskala kan småföretagens vinster bli hårdare beskattade än i aktiebolagen. Detta kan påverka investeringsmöjligheterna negativt, speciellt med hänsyn till de höga informationskostnader ett litet företag kan möta.

I mitten av 1990-talet efterlystes i olika sammanhang³ en lindring i beskattningen av små och medelstora företag i syfte att jämställa olika bolagsformer. Fast enskilda näringsidkare och personbolag kunde utnyttja driftsreserveringar, var reserveringarnas betydelse obetydlig eftersom dessa företag har få anställda. Den oförmånliga beskattningen uppmuntrade personbolagen att ändra bolagsformen till aktiebolag.

Finansministeriet tillsatte en arbetsgrupp med uppgift att utreda om den så kallade expansionsmedel-modellen kunde tillämpas i Finland. Modellen tillämpas i Sverige och den innebär att vinster som bolaget behåller beskattas enligt en lägre skattesats än utdelade vinster.

---

³ Statsminister Paavo Lipponens regeringsprogram (10.4.1995), Regeringens sysselsättningsprogram (19.10.1995) och Regeringens småföretagspolitiska program (10.4.1995).

Arbetsgruppen föreslog i sitt betänkande (Finansministeriet, 1996) att enskilda näringsidkare och personbolag skulle ha möjlighet att överföra vinster till en expansionsfond. Dessa vinster skulle beskattas med 28 procent, som också var aktiebolagens skattesats. Endast företag som hade investerat under de senaste åren hade kunnat använda fonden. Företag med negativt eget kapital var uteslutna. Enligt en undersökning gjord av Statens ekonomiska forskningscentral skulle den planerade expansionsmedel-modellens effekter ha varit marginella (Myhrman m.fl., 1996).

I augusti 1996 publicerade finansministeriet en helt ny enklare modell. Modellen innebar att kapitalinkomstandelen av företagets vinster ökade. Den kalkylmässiga avkastningsprocenten höjdes från 15 till 18 och nettoförmögenheten ökade med 30 procent av lönesumman. Reformen trädde i kraft år 1997. Den nya modellen gynnade både kapital- och arbetsintensiva företag. Aktiebolagens kalkylmässiga avkastningsprocent förblev 15.

År 2002 startade en ny diskussion om reformeringen av företagsbeskattningen. Finansministeriets arbetsgrupp föreslog (Finansministeriet, 2002) sloandet av 'avoir fiscal' -systemet och övergåendet till den klassiska dubbelbeskattningen. Högsta förvaltningsdomstolen i Finland begärde i september 2002 ett förhandsavgörande av EG-domstolen huruvida det finska avoir fiscal -systemet står i konflikt med fördraget om upprättandet av en europeisk gemenskap. Avgörandet väntas tidigast år 2004.

Arbetsgruppen föreslog att den differentierade inkomstbeskattningen skulle bevaras hos enskilda näringsidkare och personbolag. När det gäller dividendbeskattningen föreslog arbetsgruppen att den differentierade inkomstbeskattningen skulle slopas, vilket skulle göra beskattningen av den viktigaste bolagsformen, aktiebolaget, mindre komplicerad. Dividenden skulle inte längre fördelas på förvärvsinkomst och kapitalinkomst, utan i sin helhet beskattas som kapitalinkomst. Arbetsgruppen föreslog att kapital- och företagsskattesatsen skulle sänkas till 25 procent, vilket skulle ha betytt en 43,75 procent total skattebörda för utdelade vinster. Som kompensation för den hårdare utdelningsbeskattningen föreslogs att förmögenhetsskatten skulle avskaffas.

De förslag arbetsgruppen lade fram mottogs med kritiska kommentarer. Det ansågs att reformen skulle hämma företagandet och småföretagens tillväxt. Det nya regeringsprogrammet⁴ fastslår att småföretagens skattebörda inte skall höjas vid övergången till dubbelbeskattning av utdelade vinster.

I regeringens ställningstagande 13.11.2003 om företagsskatteformen framkommer det att regeringen vill sänka företagsskatteprocenten till 26 procent och slopa avoir fiscal-systemet. Skatteprocenten för kapitalinkomsten skall

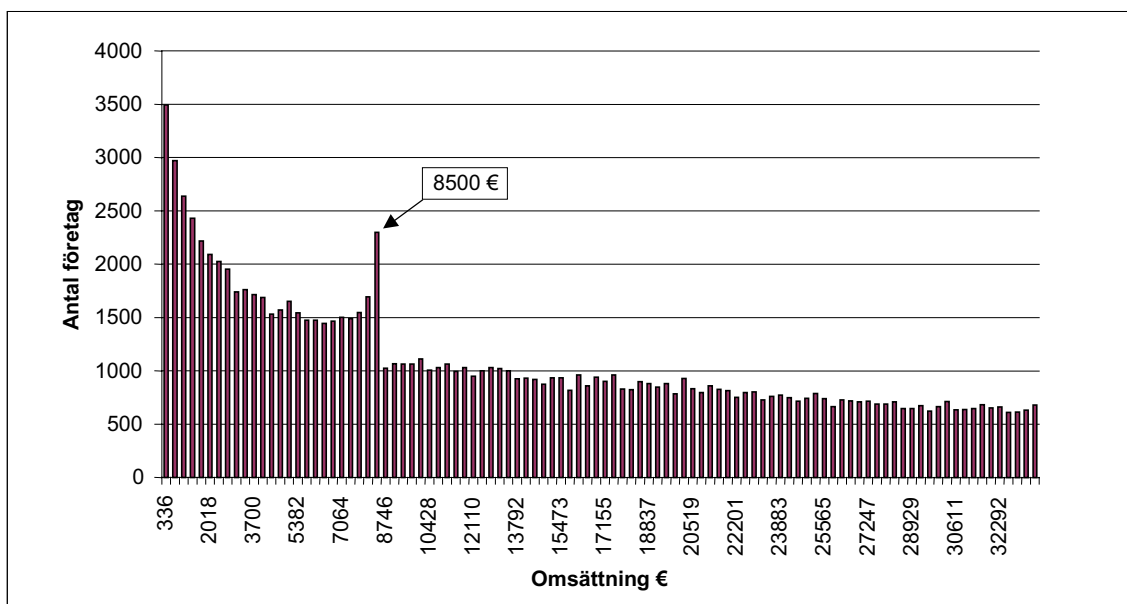
---

⁴ Statsminister Matti Vanhanens regeringsprogram 24.6.2003.

sänkas till 28 procent. Även lättnader som gäller dubbelbeskattningen skall införas. Endast 70 procent av dividenden från börsnoterade företag skall beskattas som kapitalinkomst. I övriga aktiebolag skall den differentierade inkomstbeskattningen bibehållas. Kapitalinkomstandelen kalkyleras som 9 procent avkastning på nettoförmögenheten och är skattefri upp till 90 000 euro (för varje aktieägares sammanlagda aktieinnehav). 70 procent av den överstigande delen beskattas som kapitalinkomst med 28 procent. Av den resterande delen beskattas 70 procent som förvärvsinkomst. Regeringen vill inte avskaffa förmögenhetskatten utan bara lindra den något (sänka skatteprocenten med 0,1 procentenheter och höja gränsen för skattefriheten). Vad gäller övriga företagsformer är det ännu osäkert om man kommer att höja eller sänka avkastningsprocenten. Lagändringarna skall träda i kraft år 2005.

Utöver inkomstbeskattningen hade man i Finland specialregler också inom mervärdesbeskattningen som kan ha effekter på beteendet av små företag. Näringsverksamhet i liten skala var inte momspliktig (gränsen var 8 500 euro under kalenderåret). Skälen till denna skattelättnad var administrativa. Det är inte lönsamt att uppbära de allra minsta skatteposterna, eftersom också skatteuppbörden har sin kostnad. Omsättningsgränsens syfte var dock inte att befria den verkliga yrkes- eller affärsverksamheten från skatt. Avsikten var snarare att utesluta verksamhet av hobbykaraktär från mervärdesbeskattningen.

Figur 4.1 Effekten av momsgränsen (8 500 €) på fördelningen av företag i olika omsättningsklasser, år 2001 (Källa: Rauhanen, 2002).

Omsättningsgränsen hade för neutralitetens skull satts ganska lågt, och det fanns ingen mjuk övergång till skatteskyldighet. Om kalenderårets omsättning översteg

8 500 euro, var man skyldig att betala mervärdesskatt på basis av årets totala försäljningsvärde.

Omsättningsgränsen hade en ogynnsam effekt på småföretagens tillväxt, eftersom även en liten förändring i omsättningen framkallade allvarliga skatteföljder. Med andra ord var omsättningsgränsens margineffekt mycket kraftig. Det är givet att gränsen inte uppmuntrade en företagare att expandera sin verksamhet. Gränsen hade förorsakat en tröskel i omsättningen, bakom vilken företagets tillväxt stannade, se figur 4.1. För att kunna klara av skatten, måste ett medianföretag fördubbla sin omsättning, vilket framgår av en undersökning utförd av VATT (Rauhanen, 2002).

Vid ingången av år 2004 ändrades mervärdesskattelagen så att en stegvis övergång till full skatteskyldighet togs i bruk. Beskattningen ökar gradvis i takt med omsättningen. Förfarandet tillämpas på alla företagsformer, dock inte på företag inom primärproduktionen. I praktiken skall företagaren få skattelättnaden i efterhand, efter räkenskapsperioden slut.

En gradvis övergång till full skattepliktighet gör det antagligen attraktivare för företagen att höja omsättningen. Det skall därtill utgöra ett vapen i kampen mot den grå ekonomin.

5 Potentiella effekter av småbolagsbeskattningen

I det följande granskas vilka ekonomiska effekter den finska beskattningen av småföretag medför. Analysen fokuserar på hur beskattningen främjar investeringsviljan. Några synpunkter ges också gällande andra följd effekter, t.ex. hur beskattningen påverkar företag viljan. Analysen börjar med deskriptiv statistik över företagsinkomster och dess uppdelning i förvärvsinkomst och kapitalinkomst. Där utnyttjas officiell skattestatistik och en databas som innehåller skattedeklarationsdata om finska företag och dess ägare under åren 1994–2001 (YRI-databasen). Därefter ges en teoretisk analys av hur den finländska differentierade inkomstbeskattningen inverkar på företagens investeringsnivå och andra ekonomiska beslut. Granskningen stöder sig på tre tidigare studier av vilka två också har använt samma databas. Kari m.fl. (1998) utgör en teoretisk och empirisk analys av den finska beskattningen av personbolag (öppna bolag och kommanditbolag). Kröger (2000) genomför en liknande empirisk analys av onoterade aktiebolag. Utredningens teoretiska referensram baserar sig på Kari (1999), som analyserar den differentierade inkomstbeskattningens effekter på olika slags beslut i små aktiebolag.

5.1 Inkomster från småföretag

I tabell 5.1 återges statistik över de inkomster från olika bolagsformer som schablonmässigt kan delas upp i förvärvsinkomst och kapitalinkomst. År 2001 var utdelningsinkomsten från onoterade aktiebolag 1,6 miljarder euro, företagsinkomsten från personbolag 1,0 miljarder euro och näringsinkomsten för enskilda näringsidkare 1,9 miljarder euro. Dessa siffror inkluderar inte ägarnas löneinkomster från bolag och inte heller aktiebolags behållna vinster.

Tabell 5.1 Företags- och dividendinkomst från småföretag år 2001, mrd. euro (Källor: Skattestyrelsen och YRI-databasen).

Utdelning av onoterade aktiebolag	1,60
Företagsinkomst från personbolag	0,95
Företagsinkomst från enskild näringsverksamhet	1,93

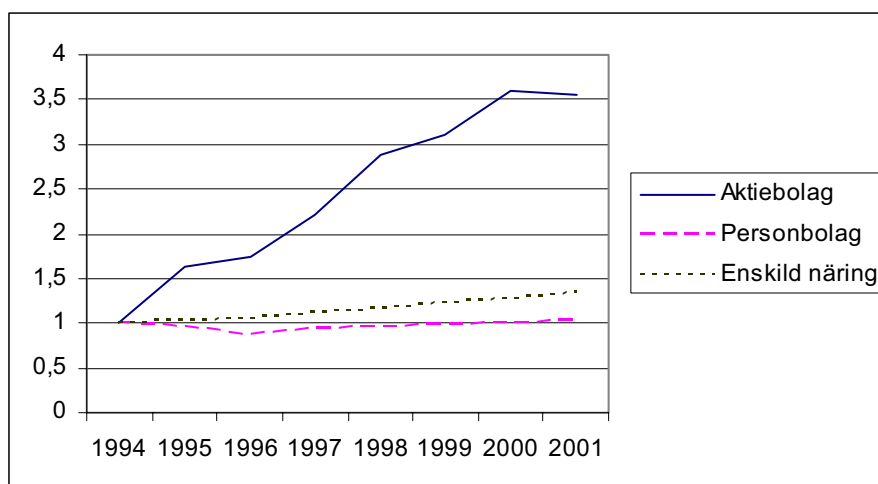
I figur 5.1 illustreras utvecklingen av dessa inkomster under åren 1994–2001. Dividendutdelningarna har nominellt mer än tredubblats medan inkomsterna från enskild näringsverksamhet har vuxit endast svagt och inkomsterna från personbolag praktiskt taget stått stilla.⁵ En förklaring till utdelningens snabba

⁵ Vi har inga direkta tidsseriedata över naturliga personers aktieinkomster från onoterade aktiebolag. I figur 5.1 uppskattas siffran utgående från företagsdata om dividendutdelningar i onoterade bolag som samtidigt inte heller ingår i någon koncern.

tillväxt är att en växande andel av näringsverksamheten har utövats i form av aktiebolag. Andra faktorer är att lönsamheten har utvecklats bättre i aktiebolag än i andra företagsformer och att utdelningarna av vinster efter skatt har stigit.

Figur 5.1 Utvecklingen av inkomster från småbolag (1994=1) (Källor: Skattestyrelsen och YRI-databasen).

5.2 Fördelning av inkomst mellan förvärvsinkomst och kapitalinkomst

När vi analyserar effekter av den finländska differentierade inkomstskatten i småbolagssektorn, är det viktigt att veta hur allmänt det är att en del av företagsinkomst erhålls i form av förvärvsinkomst. Om detta vore mycket sällsynt, skulle spänningen mellan höga marginalsattsatser och en relativt låg kapitalskattesats inte ha någon större inverkan på beteendet i ekonomin.

Enligt YRI-databasen beskattades i genomsnitt cirka 78 procent av utdelningarna från onoterade aktiebolag som kapitalinkomst och 22 procent som förvärvsinkomst år 2001 (tabell 5.2). Kapitalinkomstens relativa andel var betydligt lägre i personbolag och för enskilda näringsidkare; för dessa var andelarna 20 respektive 12 procent. De aritmetiska medelvärdena var för aktiebolag⁶ och enskilda näringsidkare grovt taget lika med de ovan nämnda siffrorna, men för personbolagens del var kapitalinkomstens medelvärde klart större än den relativa andelen av den aggregerade inkomsten.

⁶ Gäller huvudägare i aktiebolag. YRI-databasen innehåller information om huvudägare i onoterade aktiebolag. Huvudägaren definieras här som den naturliga person som har den största ägarandelen i bolaget.

Den större kapitalinkomstandelen hos aktiebolag reflekterar en högre soliditet, men också möjligheten att behålla vinsterna i bolaget, varvid de inte kommer att delas upp i förvärvs- och kapitalinkomstandelar i personbeskattningen. Enligt skattestatistiken har den relativa andelen av kapitalinkomsten varit tämligen stabil under perioden.

Tabell 5.2 Inkomstens uppdelning i förvärvsinkomst och kapitalinkomst i olika företagsformer år 2001, % (Källor: Skattestyrelsen, YRI-databasen).

	Relativ andel av aggregerad inkomst	Aritmetiskt medelvärde
Aktiebolag		
Förvärvsinkomst	22	23
Kapitalinkomst	78	77
Personbolag		
Förvärvsinkomst	79	50
Kapitalinkomst	21	50
Enskilda näringsidkare		
Förvärvsinkomst	91	89
Kapitalinkomst	9	11

I figur 5.2 ges en mera preciserad empirisk bild av företagarnas inkomstandelar i olika företagsformer. Figuren ger inkomstandelarna i olika deciler. I den första decilen är förvärvsinkomst andelen minst och i den sista störst. Tabellen visar t.ex. att en genomsnittlig (enligt medianvärde) aktieägare i onoterade aktiebolag fick all sin dividendinkomst som kapitalinkomst. Enligt YRI-databasen fick 41 procent av aktieägarna en del av dividenden som förvärvsinkomst, dvs. i 59 procent av alla betraktade fall utgjorde hela dividenden kapitalinkomst.

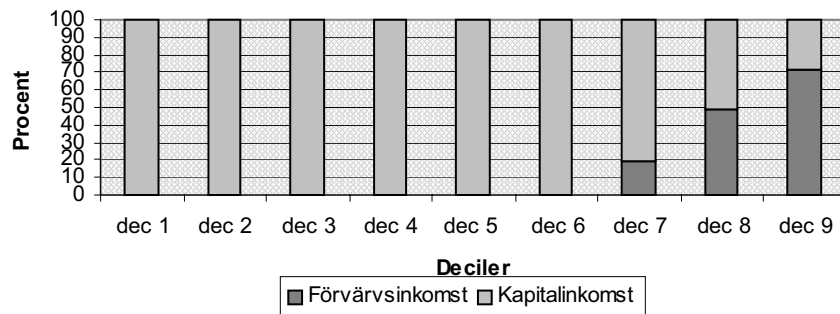
Enligt figur 5.2 var all inkomst kapitalinkomst i åtminstone 30 procent av personbolagen. Å andra sidan var all inkomst förvärvsinkomst endast i den sista decilen. I den sista figuren observerar vi att kapitalinkomstandelen var mycket låg hos enskilda näringsidkare. Även i den första decilen var kapitalinkomstens andel endast 30 procent av all näringsinkomst.

5.3 Marginalskattesats för förvärvsinkomster och differensen mellan skattesatserna

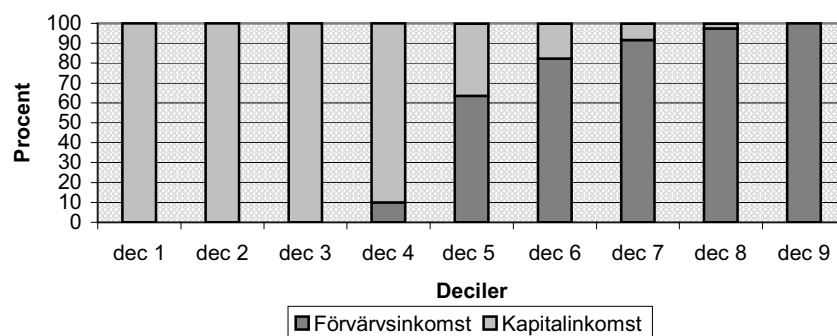
I figur 5.3 visas hur företagarna i olika företagsformer fördelar sig enligt marginalskatt. Den totala marginalskattesatsen innefattar statlig skattesats, genomsnittlig kommunal- och kyrkoskattesats samt sjukförsäkringsavgift, såsom nämndes i kapitel 3.

Figur 5.2 Relativa andelar av förvärvs- och kapitalinkomster i deciler, år 2001 (Källa: YRI-databasen).

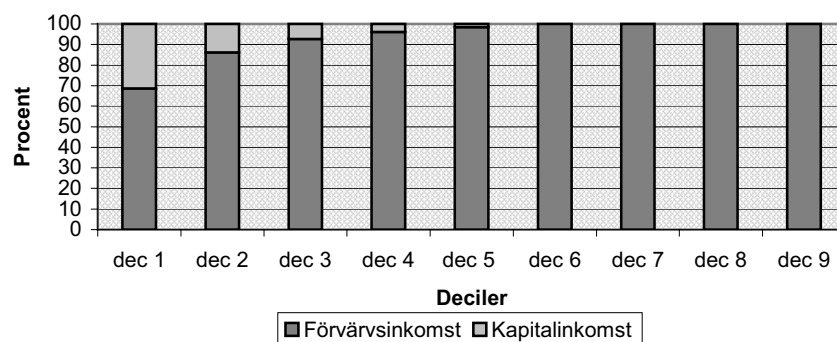
Aktiebolag:

Personbolag:

Enskilda näringsidkare:

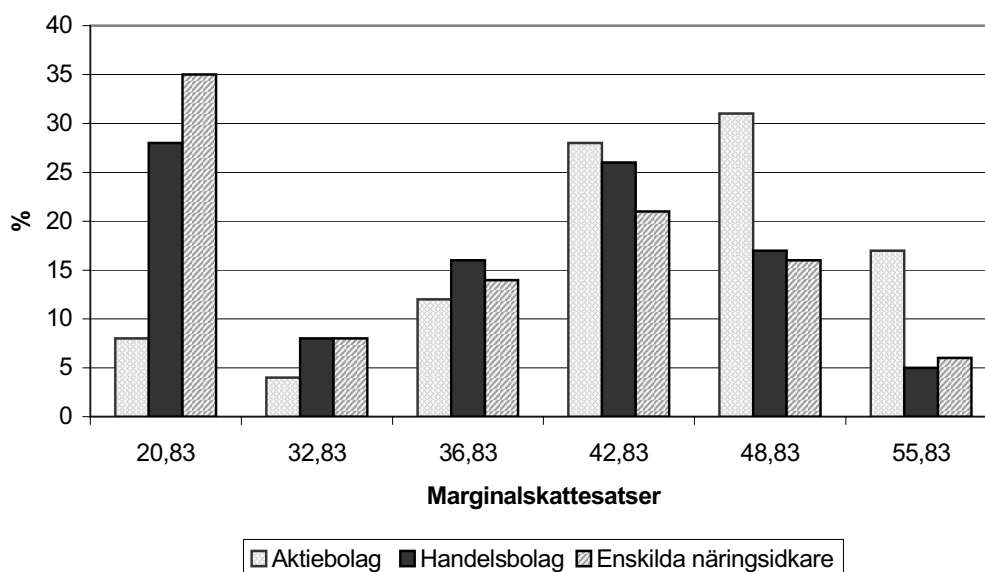

Distributionen varierar mycket mellan olika företagsformer. Nästan hälften av huvudägarna i onoterade aktiebolag hade den högsta eller näst högsta marginalskattesatsen medan bara en dryg femtedel av såväl ägarna i personbolag som de enskilda näringsidkarna låg på den högsta eller näst högsta nivån i tabellen. En betydande andel (28 och 35 procent) av företagen i personbolag

och de enskilda näringsidkare låg på den lägsta nivån, där endast kommunalskatt och kyrkoskatt uppbärs. Notera att i dessa fall är skattesattdifferensen negativ, vilket kunde innebära att företagens incitament att förvandla inkomst är motsatt mot fallet i de högre beskattade grupperna: de kunde föredra att deklarerat sina inkomster som förvärvsinkomst i stället för kapitalinkomst.

I kapitel 3 lade vi märke till att marginalsattesatserna för förvärvsinkomst har sänkts betydligt under de åtta senaste åren (se figur 3.1). De årliga förändringarna har varit små men sammanlagt har marginalsattesatserna sjunkit med 7–8 procentenheter under perioden. Samtidigt har också kapitalsattesatsen höjts. Från början av 1996 höjdes den från 25 till 28 procent och från början av 2000 till 29 procent. Denna utveckling har i betydande grad minskat differensen mellan sattesatserna för förvärvsinkomst respektive kapitalinkomst. Ännu är dock differensen mellan den högsta marginalsattesatsen och kapitalsattesatsen så hög som 27 procent, vilket betyder att det ännu finns starka incitament att förvandla inkomster till kapitalinkomster.

Figur 5.3 *Fördelning av företagen enligt marginalsattesatsen i olika företagsformer, år 2001 (Källa: YRI-databasen).*

5.4 Effekten på företagets investeringar och övriga beslut

I den ekonomiska skattelitteraturen har konstaterats att skattesatsklyftan tillsammans med den schablonmässiga fördelningen av företagsinkomst mellan förvärvsinkomst och kapitalinkomst kan ha styrningseffekter på småföretagens beslut om investering och finansiering (Sörensen 1998, Lindhe m.fl. 2002, Kari

1999). I Finland finns det en rad studier som har granskat effekterna av det finska systemet på olika slag av ekonomiska incitament. I det följande går vi först igenom några viktiga resultat som presenterats i dessa studier. Därefter återges några beräkningar som belyser hur stora dessa skatteeffekter är i fråga om de ekonomiska incitamenten.

Personbolag och enskilda näringsidkare

Kari m.fl. (1998) analyserar den finländska personbolagsbeskattningens potentiella effekter på investeringarna och sysselsättningen. Studien granskar en rad element i det finska systemet men i synnerhet skattesatsdifferensen och den finska metoden för fördelning av företagsinkomsten. Studien använder begreppet kapitalkostnad i sin analys av investeringsincitament. Med kapitalkostnaden avses den minsta avkastning före alla skatter men efter ekonomiska avskrivningar som företaget kan acceptera på en realinvestering.

Enligt studien är personbolagets kapitalkostnad i det finska systemet

$$(1) \quad p_{PB} = \frac{1 - \tau_k}{1 - \tau_f} i - \frac{\tau_f - \tau_k}{1 - \tau_f} b$$

där τ_f är marginalsattesats för förvärvsinkomst, τ_k skattesats för kapitalinkomst, i är företagarens förräntningskrav på placeringar före personliga skatter och b den schablonmässiga räntan på kapitalunderlaget. Formeln antar att företagets räntabilitet är så god att företagaren har skäl att förvänta att en del av företagsinkomsten skall beskattas som förvärvsinkomst.⁷ För att förenkla analysen antas att det inte finns någon risk och inte heller kostnader för asymmetrisk information i ekonomin. I en sådan friktionsfri och riskfri ekonomi kan det tänkas att förräntningskravet i motsvarar marknadsräntan.⁸

Formel (1) kan jämföras med kapitalkostnaden i ett neutralt system, där all företagsinkomst beskattas enligt en enhetlig skattesats, t.ex. τ_k .⁹ I ett sådant neutralt skattesystem är företagets kapitalkostnad $p = i$. Nu kan man fråga sig under vilka förutsättningar det finska systemet är neutralt. Det visar sig att om vi sätter

$$(2) \quad b = i$$

⁷ Noga räknat antar formeln också att företagaren inte får lön av bolaget. Antagandet har ingen effekt på resultatet i det mest intressanta fallet, där företagarens marginalsattesats är hög.

⁸ Antagandet är inte problemfritt då förräntningskravet på investeringar i eget kapital ofta anses innehålla en premie, som höjer dess nivå över marknadsräntan. Premien kan tänkas bero på osäkerhet eller asymmetrisk information. Det finns dock analytiska resultat som pekar på att riskens effekt på förräntningskravet inte behöver beaktas i formel (1) (se Bilaga 3 i SOU 2002:52 och Hagen och Sörensen 1998).

⁹ Det finns också andra tänkbara jämförelseobjekt, men ett investeringsneutralt system är säkert ett relevant alternativ.

dvs. den schablonmässiga räntan på marknadsräntenivå, så behandlar skattesystemet personbolagens investeringar neutralt. Om $b > i$, sporrar beskattningen företagare med hög marginalsattesats att investera. Hur stora de extra incitamenten är beror i avgörande grad också på skattesatsdifferensen. Kari m.fl. (1998) presenterade kapitalkostnadskalkyler som utnyttjade empirisk information om företagarnas marginalsattesatser. Enligt dessa kalkyler kan kapitalkostnaden – tack vare de speciella skattereglerna – vara mycket låg i Finland, samtidigt som variansen för kapitalkostnaden är ytterst stor. Nedan presenteras samma slags beräkningar utgående från 2003 års skatteregler.

Studien analyserade också hur ett element i det finska systemet – regeln att 30 procent av lönesumman tas med i kapitalunderlaget – påverkar personbolagets effektiva arbetskostnad. Enligt studien är skatteregelns reducerande effekt på arbetskostnaden relativt liten, maximalt 4–5 procentenheter. Studien visade också att samma regler i det finska systemet i vissa fall kan ha en hämmande effekt på incitamenten att investera och sysselsätta. Dessa effekter förverkligas när företagarens förvärvsinkomst är så låg att marginalsattesatsen understiger kapitalskattesatsen.

Kapitalkostnaden enligt (1) är relevant också för enskilda näringsidkare. Notera dock att näringsidkaren kan välja mellan två värden för parameter b , 10 % och 18 %. Å andra sidan kan näringsidkaren inte lyfta lön, vilket är möjligt för bolagsmannen i ett personbolag.

Det är tydligt att dessa två valmöjligheter är relevanta för en företagare speciellt (eller kanske enbart) i de fall där företagsinkomsten är så låg att marginalsatten på förvärvsinkomst är lägre än kapitalskattesatsen, $\tau_f < \tau_k$. Då kan det vara förmånligt för en enskild näringsidkare att välja den lägre schablonmässiga avkastningsprocenten 10 %. Målet är då att minska den ”högt” beskattade kapitalinkomstsdelen, vars skattesats är 29 procent, och öka den lägre beskattade förvärvsinkomstsdelen (skattesats 20,8 procent). En bolagsman i ett personbolag kan utöva samma slags skatteoptimering genom att lyfta lön av bolaget.

På så sätt är företagarens målsättning inte alltid att minska förvärvsinkomstsdelen, utan snarare att uppnå en optimal fördelning av den totala inkomsten mellan de två inkomstlagen. Det optimala för företagaren ur skatteplaneringssynpunkt vore att marginalsatten på förvärvsinkomst ligger på samma nivå som kapitalskattesatsen, dvs. 29 procent. Då den sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsten uppgår till 11600 euro uppfylls beloppet.

Onoterade aktiebolag

Enligt Kröger (2000) och Kari (1999) är kapitalkostnaden för ett noterat aktiebolag i Finland

$$(3) \quad p_{AB} = \frac{1 - \tau_k}{(1 - \tau_c)(1 - \tau_b)} i - \frac{\tau_f - \tau_k}{1 - \tau_f} b$$

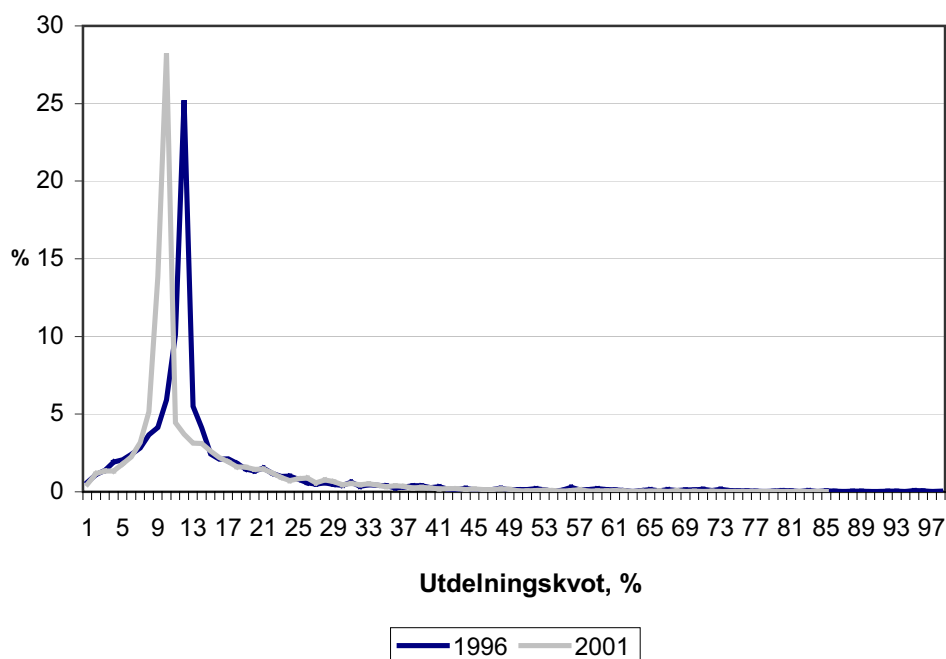
där τ_b är bolagsskattesats och τ_c effektiv skattesats för försäljningsvinster. Det kan vara nyttigt att jämföra p_{AB} med två olika neutralitetsnormer, kapitalkostnaden i ett neutralt skattesystem och kapitalkostnaden för ett börsbolag (i finländsk ägo). Den första normen är $p_{N1} = i$ och den andra är $p_{N2} = (1 - \tau_k)i / [(1 - \tau_c)(1 - \tau_b)]$.

Notera att den andra neutralitetsnormen motsvarar den första termen på högra sidan av (3). Om den andra termen är negativ, har därför ett onoterat bolag en lägre kapitalkostnad än ett börsbolag. Detta är fallet om ägarens marginalsattesats är högre än den proportionella kapitalskattesatsen, $\tau_f > \tau_k$. Kapitalkostnaden p_{AB} i (3) kan också lätt underskrida den första neutralitetsnormen $p_{N1} = i$, dvs. marknadsräntan, och kan även vara negativ, vilket visades i Kröger (2000).

Kari (1999) demonstrerade också att den finska beskattningen av utdelningar från onoterade aktiebolag torde förvrida bolagets utdelningspolitik. Det optimala beteendet syns vara att företaget skulle, under några förenklande förhållanden, utdela det maximibelopp som beskattas som kapitalinkomst i stället att behålla vinsten i bolaget. Denna sporre att dela ut dividend har sin grund i en samverkan mellan beskattningen av realisationsvinster, gottgörelsesystemet för bolagsskatt och fördelningen mellan förvärvsinkomst och kapitalinkomst. Företaget skulle också undvika utdelningar som beskattas som förvärvsinkomst. Genom att hellre investera än dela ut dessa medel kan man undgå hög marginalsatt och samtidigt förhöja företagens nettoförmögenhet och den kapitalbeskattade inkomstandelen av framtida utdelningar.

I figur 5.4 granskas fördelningen av de onoterade finländska aktiebolagen enligt dividendnivån åren 1996 och 2001. Fördelningarna är mycket koncentrerade och topparna ligger på en nivå som motsvarar aktiens maximala kapitalinkomstandel. År 1996 var den maximala kapitalinkomstandelen cirka 11 procent av den dividend företaget utbetalade (s.k. nettoprocent). År 2001 var motsvarande siffra 9,6 procent. Fördelningarna speglar att det finländska skattesystemet har en stark styreffekt på företagens aktieutdelning. Att fördelningen förflyttats till vänster anknyter till att kapitalavkastningsprocenten (s.k. bruttoprocent) sänktes 1998. Detta stärker bilden av beskattningens inverkan.

Figur 5.4 Fördelning av aktiebolag enligt utdelningskvoten (utdelning/nettoförmögenhet).

I figur 5.5 presenteras kalkyler om kapitalkostnaden för företag som är representerade i YRI-databasen. Figuren ger en fördelning av företagen i percentiler enligt kapitalkostnad. Formlerna (1) och (3) har använts i kalkylerna. Företagarens förräntningskrav på eget kapital i antas motsvara marknadsräntan och vara 7 procent. Företagen antas finansiera sina marginella investeringar med behållna vinster. Nivån för en investeringsneutral beskattning antyds för jämförelsens skull; kapitalkostnaden motsvarar i detta fall ägarens förräntningskrav före skatt, 7 procent. Kalkylen omfattar av aktiebolag endast de bolag som har delat ut dividend.¹⁰ Den effektiva skattesatsen på realisationsvinster har antagits vara 16 procent.

Notera först att i en betydande andel företag i alla bolagsformer understiger kapitalkostnaden marknadsräntan. Detta är t.ex. fallet i två tredjedelar av alla onoterade aktiebolag. Fraktionen är stor också hos de enskilda näringsidkarna men litet mindre hos personbolagen.

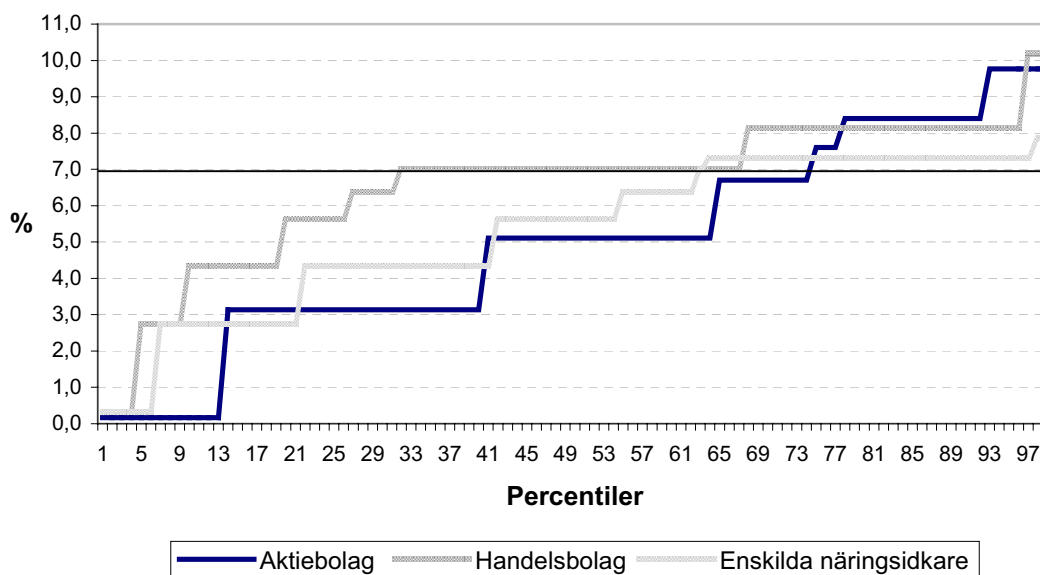
I alla företagsformer finns det en mindre grupp av företag vars kapitalkostnad är mycket låg. I personbolag och för enskilda näringsidkare är den lägsta kapitalkostnaden 0,5 procent och i aktiebolag även litet lägre. Gruppen företag

¹⁰ Databasen innehåller information om ägarnas marginalskattesatser bara i de fall där aktiebolaget har delat ut dividend. Analysen omfattar 33 000 aktiebolag.

som detta gäller är likväl större i aktiebolag än i de övriga bolagsformerna. Mycket låg kapitalkostnad uppvisas av företagare med den högsta marginalskatten, 55,83 procent. Dessa företagare har det starkaste incitamentet att stärka bolagets nettoförmögenhet dvs. investera, och på detta sätt öka kapitalinkomstandelen.

Figur 5.5 Kapitalkostnad i percentiler, i olika företagsformer, 2003.

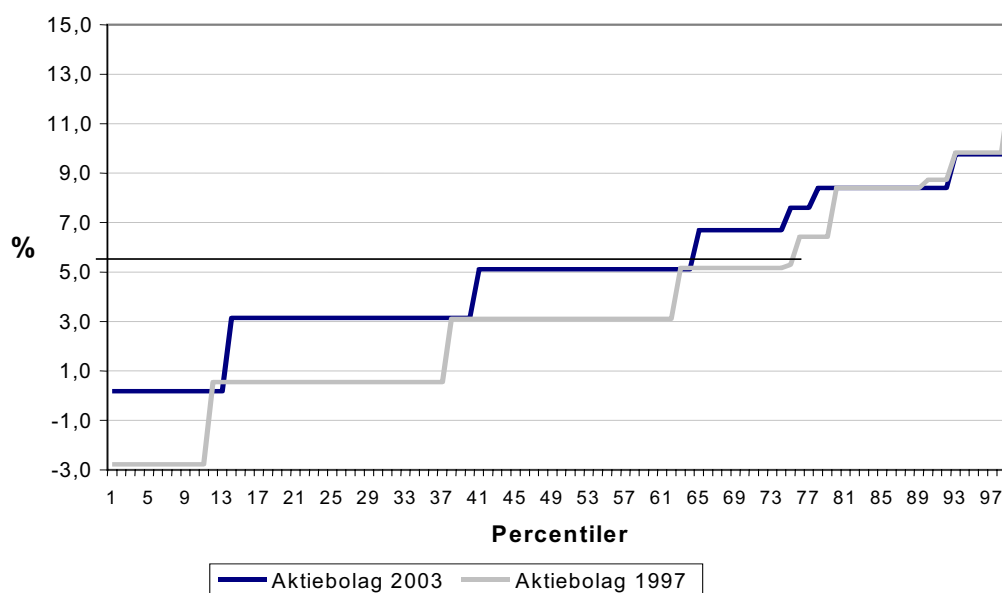
I vissa fall överstiger kapitalkostnaden marknadsräntan. Det finns åtminstone två förklaringar till detta. För det första kan i det finska skattesystemet marginalskattesatsen på förvärvsinkomst vara lägre än kapitalskattesatsen. I dessa fall är det lönsamt att förvandla kapitalinkomst till förvärvsinkomst. Företagaren har då incitament att reducera kapitalgrundlaget, vilket återspeglas i höjd kapitalkostnad. Detta behandlades redan när vi diskuterade skatteplanering i personbolag och enskilda näringar. För det andra tenderar dubbelbeskattningen av ett aktiebolags vinster att höja kapitalkostnaden. Dubbelbeskattningen utgörs av företagsskatten och kapitalvinstskatten. Då ägarens alternativavkastning (ränteinkomst) kan anses vara enkelbeskattad, höjs kapitalkostnaden på aktiebolagets realinvestering till en nivå som överskrider marknadsräntan. Effekten av skattesatsdifferensen kan likväl mer än kompensera inverkan av dubbelbeskattningen, men kompensationen förutsätter att den positiva differensen mellan skattesatserna är tillräckligt stor.

I figur 5.6 granskas hur de årliga ändringarna av skattesatserna har påverkat kapitalkostnaden i aktiebolag. Vi observerar att de incitament som inkomstfördelningen genererar var mycket starka i mitten av 1990-talet och att de gradvisa reformerna i hög grad har påverkat kapitalkostnaden. De lägsta värdena

för kapitalkostnaden har stigit med circa 3 procentenheter. En faktor bakom ändringarna är sänkningen av den schablonmässiga räntesatsen på kapitalunderlaget med 1,5 procentenheter från 1998.

Det kanske viktigaste resultatet av vår analys är att kapitalkostnaden varierar mycket inom småföretagssektorn och även avviker från situationen i storföretag. Det betyder att den finska småföretagsbeskattningen inte är neutral när det gäller realinvesteringar. Samma icke-neutralitet gäller också finansierings- och utdelningsbeslut. Detta faktum måste projiceras mot bakgrunden att en central målsättning med reformerna under åren 1989-1993 var att förbättra allokeringen av kapital och minska skatternas hämmande effekter på finansmarknaden.

Figur 5.6 Kapitalkostnaden för aktiebolag 1997 och 2003.

Effekter på entreprenörskapet

Många länder betonar i sin ekonomiska politik entreprenörskapets betydelse för den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen. Frågan tas upp också i den finländska regeringens entreprenörskapsprogram. Temat har under det senaste året behandlats flitigt också i skattedebatten. I utlåtandena gällande skattearbetsgruppens promemoria (Finansministeriet, 2002) konstaterades upprepat att den föreslagna skärpningen av dividendbeskattningen inte får försvaga entreprenörskapets attraktionskraft eller småföretagens tillväxt.

Eftersom det inte finns någon enhetlig och etablerad ekonomisk modell att tillgå, är det problematiskt att bedöma hur ett skattesystem påverkar företagandet och

vilka element av skattesystemet är speciellt viktiga i denna mån. Ett sätt att närma sig frågan är att granska beskattningens effekter på individens karriärval genom att jämföra företagarens och löntagarens genomsnittliga skattesatser. En dylik granskning antyder att beskattningen av finska småföretag inte är problemfri. Eftersom kapitalskattesatsen på 29 procent överskrider den lägsta skattesatsen för förvärvsinkomst, har den genomsnittliga inkomstskattesatsen för en näringsidkare med låg inkomst kunnat vara högre än för en löntagare på samma inkomstnivå. Detta problem har delvis rättats till genom en lagändring som trädde i kraft år 2001. Den innebär att näringsidkare erbjuds möjlighet att för beräkning av kapitalinkomstandelen välja antingen 10 eller 18 procents kalkylerad avkastningsprocent. Företagare med högre inkomster kan dock nå en genomsnittligt lägre skattesats än en löntagare. Också aktiebolagsformen kan erbjuda småföretagare en lägre skattebelastning än lönearbete medger.

Beskattningens effekter på entreprenörskapet kan även granskas genom analys av beskattningens effekter på avkastningskraven i fråga om företagets initiala investeringar. Lindhe m.fl. (2002) och Kari (1999) visar med hjälp av en företagstillväxtmodell att fördelningen av dividendinkomster mellan förvärvsinkomst och kapitalinkomst höjer kostnaderna för initialinvesteringarna. I detta hänseende skulle en differentierad inkomstbeskattning alltså motverka entreprenörskap. Kannianen m.fl. (2003) når dock ett helt motsatt resultat: enligt dem skulle uppdelningen av dividendinkomsten i förvärvsinkomst respektive kapitalinkomst sporra till investeringar i form av eget kapital i nya företag. Ett tredje relevant sätt att betrakta frågan är att granska beskattningens effekter på risktagandet. Enligt vissa undersökningar skulle inte den nordiska modellen minska, utan snarare öka företagarens benägenhet att ta risker.

Det ovanstående antyder att beskattningen påverkar entreprenörskapet på många olika sätt. Den ekonomiska forskningen kring dessa frågor är ännu ung, varför problematiken är förknippad med många oklarheter. Effekten av den nordiska differentierade inkomstbeskattning på entreprenörskap utgör en intressant och ekonomisk-politiskt viktig fråga som förhoppningsvis kommer att bli föremål för en livlig ekonomisk forskning under de närmaste åren.

Källor

- European Commission (2002): SMEs in Europe. Competitiveness, innovation and the knowledge-driven society. Data 1996–2001. Eurostat, Luxembourg.
- Finansministeriet (1996): Pienyritysten verotuksen uudistamistyöryhmän muistio. Arbetsgruppspromemorior 7/1996.
- Finansministeriet (2002): I riktning mot en konkurrenskraftig beskattning. Betänkande av arbetsgruppen för att utveckla inkomstbeskattning. Arbetsgruppspromemorior 12/2002 (på finska med sammandrag på svenska).
- GEM – Global Entrepreneurship Monitor (2004): 2003 Global Entrepreneurship Monitor Assessment.
- Hagen, K.P. – Sörensen P.B. (1998): Taxation of Income from Small Businesses: Taxation Principles and Tax Reforms in the Nordic Countries. I Sörensen P.B. (ed.): Tax Policy in the Nordic Countries.
- Kanniainen, V. – Kari, S. – Ylä-Liedenpohja, J. (2003): The Nordic Dual Income Tax of Enterprises. Opublicerad manuskript 13.6.2003.
- Kari S. – Kröger, O. – Rauhanen, T. (1998): Henkilöyhtiöiden investointi- ja työllistämiskannustimet. VATT Research reports 49. Helsinki.
- Kari, S. (1999): Dynamic behaviour of the firm under dual income taxation. VATT Research reports 51. Helsinki.
- Kröger, O. (2000): Osakeyhtiöiden verotuksen investointikannustimet. VATT Research reports 70. Helsinki.
- Lindhe, T. – Södersten, J. – Öberg, A. (2002): Economic Effects of Taxing Closed Corporations under a Dual Income Tax. ifo Studien 4/2002, pp.575–609.
- Ministry of Finance (2002): Finland's competitiveness and the way forward. May 2002.
- Myhrman, R. – Honkapää, J. – Junka, T.– Kröger, O.– Rauhanen, T. – Talvitie, I. (1999): Pienyritysten verouudistus – arvioita henkilöyhtiöiden verouudistuksen vaikutuksista. Memorandum, VATT.
- Nordiska skattevetenskapliga forskningsrådet (1996): Samspelet mellan beskattningen av aktiebolag och aktieägare. Nordiska skattevetenskapliga forskningsrådets skriftserie nr 33, Stockholm.
- Regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens regering 24.6.2003.
- Rauhanen, T. (2002): Liikevaihtoraja arvonlisäverotuksessa – pienyrityksen kasvun este? VATT Discussion papers 278.

SOU 2002:52: Beskattnig av småföretag. Betänkande av 3:12 utredningen.

Sörensen P.B. (1998) (ed.): Tax Policy in the Nordic Countries. Macmillan Press.
London.

Taxation of small businesses in Finland

English summary

Introduction

In Finland income tax rules for small and medium size enterprises have had their grounds in a Nordic type dual income tax since 1993. Corporate profits and individual capital income are taxed at the same fairly low proportional tax rate while other individual income is taxed using a progressive rate schedule. Dividends are taxed using a full imputation method which means that they are taxed just once at the marginal tax rate of the owner. Due to the tax rate differential between the two income classes there are special rules for taxation of income from small businesses. These include that entrepreneurial income is divided into earned income and capital income parts on an estimated basis.

In this summary we give a brief review of the Finnish tax system for small businesses, evaluate its potential behavioural effects and summarise the recent tax policy debate on it.

Review of the Finnish tax system for small businesses

In Finland personal income is classified as capital income or earned income.¹¹ From net capital income, tax is paid to the central government at a proportional rate of 29 per cent.¹² The same tax rate is applied on corporate profits as well. From earned income which gathers all personal income other than capital income tax is paid to the central and local governments and social security funds. The central government tax is paid according to a progressive rate schedule with six tax brackets, the top marginal rate of which is 35 per cent. The combined top rate on earned income is around 56 per cent.

Double taxation of dividends received from domestic¹³ corporations is totally eliminated using the imputation method (dividend tax credit). Those domestic-source dividends are thus taxed only once. Dividends from domestic non-quoted corporations are split into two parts: (a) capital income and (b) earned income parts on an estimated basis. The capital income part of the dividend is calculated as an imputed return on the net assets of the corporation. If the dividend exceeds the imputed return the residual is taxed as earned income. Assets are valued

---

¹¹ Note however that interest income from bank accounts and bonds are taxed separately on a final withholding tax, the rate of which corresponds with the capital income tax rate.

¹² Capital income tax rate was after the 1993 tax reform 25 per cent and since then was raised twice to its current level of 29 per cent.

¹³ Corporations registered in Finland or otherwise established under the Finnish law.

either at book value or at the tax assessed value. The imputed rate of return applied when calculating the capital income part of the dividends is 13,5 per cent.

Partnerships and sole proprietorships are not separate taxable entities in Finland. Their profits are attributed to the entrepreneurs and taxed as their personal income. The profits are again split into two parts: (a) capital income and (b) earned income. The profits based on capital income is calculated as an imputed return on the firm's net assets where as the residual is treated as earned income. The imputed rate of return is 18 per cent. According to a recent rule the sole proprietor can optionally choose a lower rate of 10 per cent. In the case of partnerships and sole proprietorships part of the firm's wage bill is added to her net assets when determining the amount of capital income.

Developments of the small business sector in Finland

The legal structure of the Finnish business sector is characterized by the prominent role of incorporated firms even among the small and medium sized (SME) firms (see Figure 1). Corporations dominate medium sized firms (10–50 employees) and their share is as high as 40 per cent even among small firms (1–9 employees). Sole proprietors have a similar share among small firms while the importance of partnerships in the same group is far smaller (15 per cent). While there may be several reasons for these structural features the 1993 tax reform together with the gradual reforms implemented earlier (1989–1991) seem to be two important factors having contributed to them. The low corporate tax rate of 25 per cent together with changes in taxation of partnerships' profits have improved the relative attractiveness of corporations compared to partnerships. Figure 2 provides graphical evidence on this. The share of corporations grew after the 1993 reform where as the respective share of partnerships decreased.

Figure 1. *Distribution of firms according to size and organizational form in 2001 (Source: Statistics Finland).*

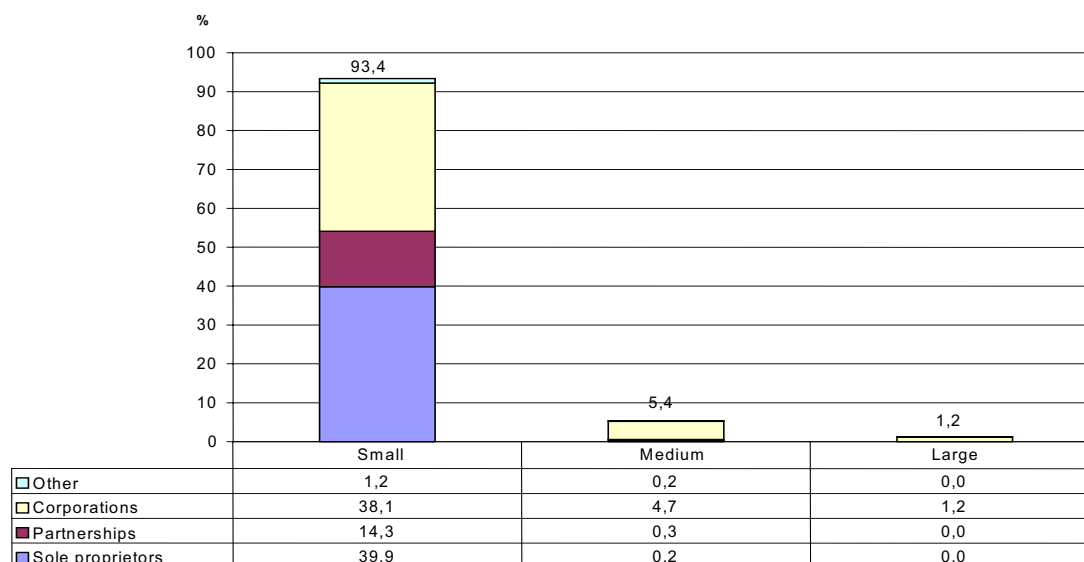
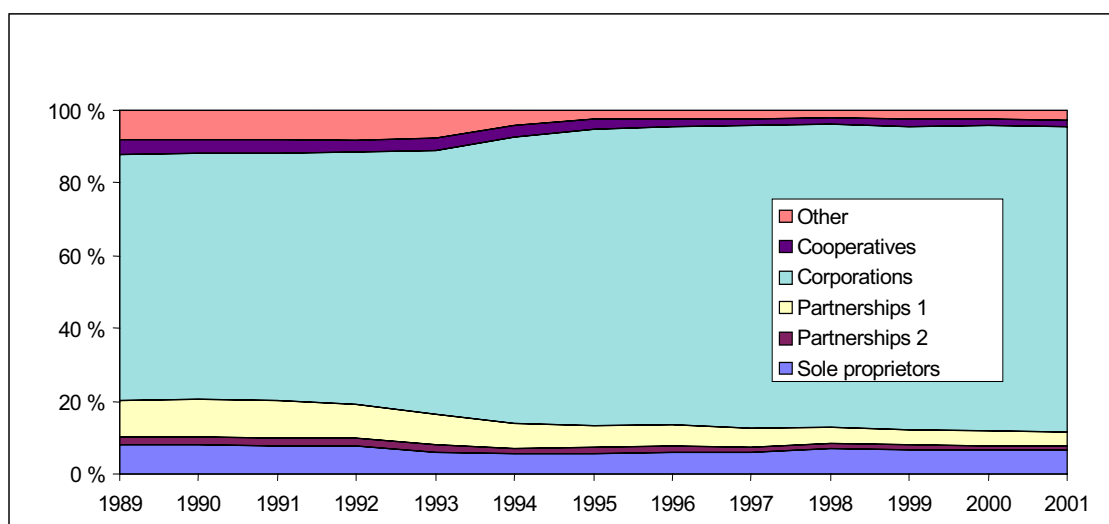

Figure 2. *Distribution of firms according to organizational form in 1989–2001 (Source: Statistics Finland).*

Effects of the Finnish DIT on incentives to invest and finance

It is widely recognized that the large tax rate differential between the top marginal tax rate on earned income and the fairly low proportional tax rate on capital income creates incentives for income shifting. Due to the rate differential, the taxpayer's total tax bill depends not only on the amount of income but also on

how it is divided between the two types of income. Thus by transforming earned income (subject to high tax rates) to capital income the taxpayer may be able to reduce his total tax bill. It is probable that legal manoeuvring for this kind of tax planning is easiest and most common among entrepreneurs. To combat profit shifting, the Finnish tax legislator has introduced several special tax rules for small and medium sized firms, among which are the income splitting rules described in short above.

The incentives for tax planning created by the dual income tax may have effects on the firms' investment and finance policies as well. Several studies have analysed these issues. According to Kari (1999) and Kari et al. (1998),¹⁴ under the Finnish tax system, the firms' cost of capital for investment financed by retained earnings is determined as follows:

$$(1) \quad p = \frac{1 - \tau_k}{1 - \tau_f} i - \frac{\tau_f - \tau_k}{1 - \tau_f} b \quad \text{partnerships}$$

$$p = \frac{1 - \tau_k}{(1 - \tau_c)(1 - \tau_b)} i - \frac{\tau_f - \tau_k}{1 - \tau_f} b \quad \text{closed corporations}$$

where τ_k is tax rate for capital income, τ_f is marginal tax rate on earned income, τ_c is effective tax rate on capital gains, i is the owners' gross rate of return requirement on investment in equity and b is the rate of return applied in calculating the imputed capital income.

The second terms on the right hand side of both formulas in (1) are related to the tax-rate-differential-created incentive to transform income. That term gives the value of tax saving due to an investment of one euro. This investment increases net assets of the firm and thus transforms an amount of b euro of earned income into capital income. If the owner's marginal tax rate on earned income τ_f exceeds tax rate on capital income τ_c this tax saving reduces the firm's cost of capital.

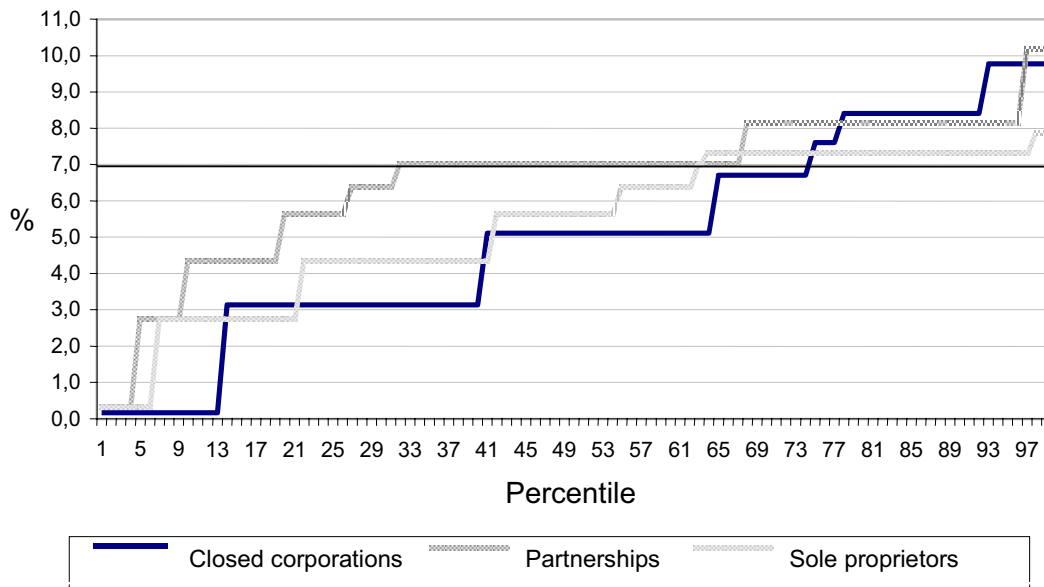
Figure 3 presents calculations on the cost of capital in Finnish small and medium sized firms. The calculations apply the cost of capital formulae in (1) and the following parameter values $\tau_k = 0,29$, $\tau_c = 0,16$, $i = 0,07$, $b = 0,135$ for corporations. The parameter value b is 0,18 or 0,10 for partnerships and sole proprietors, depending on which value leads to lower total tax bill (see also earlier).

The owners' marginal tax rates on earned income are drawn from the "YRI" database, which gathers tax return data from Finnish firms and their owners. The calculations show that in a small but nonetheless important number of firms, the

¹⁴ See also Lindhe et al., 2002 and 2004.

cost of capital is close to zero. In this group, the owners' marginal tax rate τ_f is the top rate 55,83 per cent. Further, in almost two thirds of closed corporations and sole proprietorships cost of capital remains below the owners' rate of return requirement. In these cases taxation creates an investment incentive. There is also a smaller group in which taxation raises the cost of capital by several percentage points. There are two explanations to these high values. First, in the case where the owner's marginal tax rate τ_f is lower compared to capital income tax rate, the splitting system creates a disincentive to invest. Second, capital gains tax τ_c increases tax costs of investment financed by retained earnings.

Figure 3. *Distribution of cost of capital in different organizational forms in Finland (2003).*

Recent tax reform debate

In the mid 1990s taxation of non-incorporated firms was pondered extensively in the Finnish tax policy debate. The concern was that the Finnish dual income tax regime provided worse terms for partnerships and sole proprietors than for corporations to finance investment using retained earnings. One candidate solution to the problem was the so called expansion fund applied in Sweden, under which non-incorporated firms can retain profits which are taxed at the fairly low corporate tax rate. The Finnish government however rejected the expansion fund and implemented several smaller changes. The imputed rate of return was raised from 15 to 18 per cent for partnerships and sole proprietors and the capital base used when splitting business income into earned income and capital income was strengthened by adding 30 per cent of wages to it. Both

changes led to a higher capital income share from business income and a lower average tax rate for owners with high marginal tax rate.

Lately a new debate has emerged which attempts to sustain business competitiveness and at the same time maintain the compatibility of the Finnish tax system to the EU tax legislation. Furthermore, another feature of the debate is the emphasis on entrepreneurial incentives. In November 2003 the Finnish Government released a plan to reform company and capital income taxation (Finnish Government, 2003). Corporate tax rate will be lowered by 3 percentage points to 26 per cent and capital income tax rate by one percentage point to 28 per cent. The imputation system will be repealed and a partial double taxation introduced. In the proposed dividend tax system 70 per cent of dividends received by individuals from quoted corporations will be taxable capital income while dividends from non-quoted firms will be tax exempt up to an amount corresponding a 9 per cent return on the net assets of the firm. The maximum annual amount of tax exempt dividends will be 90000 euro. Seventy per cent of dividends exceeding this limit will be taxed as capital income for the beneficiary. Again, seventy per cent of dividends exceeding the 9 per cent return will be taxed as the recipients' earned income. The proposal includes also a slight relief in net wealth taxation and an increase in effective taxation of capital gains. The reform is projected to come into force from the beginning of 2005.

References:

- Finnish Government (2003): Statement of the Government of Finland: Reform of company and capital income taxation. 13.11.2003. www.vtm.fi.
- Kari S. (1999): Dynamic behaviour of the firm under dual income taxation. VATT Research reports 51. Helsinki.
- Kari S. – Kröger, O. – Rauhanen, T. (1998): Henkilöyhtiöiden investointi- ja työllistämiskannustimet. VATT Research reports 49. Helsinki.
- Lindhe, T. – Södersten, J. – Öberg A. (2002): Economic Effects of Taxing Closed Corporations under a Dual Income Tax. ifo Studien 4/2002, pp.575–609.
- Lindhe, T. – Södersten, J. – Öberg A. (2004): Economic Effects of Taxing Different Organizational Forms under the Nordic Dual Income Tax. Forthcoming in International Tax and Public Finance.

**VATT-KESKUSTELUALOITTEITA / DISCUSSION PAPERS ISSN 0788-5016
- SARJASSA ILMESTYNEITÄ**

271. Kari Seppo – Kröger Outi – With Hanna: Saksan verouudistus 2001. Helsinki 2002.
272. Kari Seppo: Norjan ja Suomen tuloverojärjestelmän vertailua. Helsinki 2002.
273. Sinko Pekka: Labour Tax Reforms and Labour Demand in Finland 1997-2001. Helsinki 2002.
274. Pekkala Sari – Kangasharju Aki: Adjustment to Regional Labour Market Shocks. Helsinki 2002.
275. Poutvaara Panu: Gerontocracy Revisited: Unilateral Transfer to the Young May Benefit the Middle-aged. Helsinki 2002.
276. Uusitalo Roope: Tulospalkkaus ja tuottavuus. Helsinki 2002.
277. Kemppi Heikki – Lehtilä Antti: Hiilidioksidiveron taloudelliset vaikutukset. Helsinki 2002.
278. Rauhanen Timo: Liikevaihtoraja arvonlisäverotuksessa – Pienyrityksen kasvun este? Helsinki 2002.
279. Berghäll Elina – Kilponen Juha – Santavirta Torsten: Näkökulmia suomalaiseen tiede-, teknologia- ja innovaatiopolitiikkaan – KNOGG-työpajaseminaarin yhteenveto. Helsinki 2002.
280. Laine Veli: Evaluating Tax and Benefit Reforms in 1996 – 2001. Helsinki 2002.
281. Pekkala Sari – Tervo Hannu: Unemployment and Migration: Does Moving Help? Helsinki 2002.
282. Honkatukia Juha – Joutsenvirta Esa – Kemppi Heikki – Perrels Adriaan: EU:n laajuisen päästökaupan toteuttamisvaihtoehdot ja vaikutukset Suomen kannalta. Helsinki 2002.
283. Kotakorpi Kaisa: Access Pricing and Competition in Telecommunications. Helsinki 2002.
284. Hämäläinen Kari – Böckerman Petri: Regional Labour Market Dynamics, Housing and Migration. Helsinki 2002.
285. Sinko Pekka: Labour Taxation, Tax Progression and Job Matching – Comparing Alternative Models of Wage Setting. Helsinki 2002.
286. Tuomala Juha: Työttömyyden alueellisen rakenteen kehitys 1990-luvulla. Helsinki 2002.
287. Berghäll Elina: Virosta ja Ahvenanmaan itsehallintoalueelta Suomeen kohdistuvat verokilpailupaineet. Helsinki 2002.
288. Korkeamäki Ossi – Kyyrä Tomi: The Gender Wage Gap and Sex Segregation in Finland. Helsinki 2002.
289. Kilponen Juha – Santavirta Torsten: Taloudellinen kasvu, innovaatiot ja kilpailu – katsaus kirjallisuuteen ja politiikkasuosituksiin. Helsinki 2002.
290. Siivonen Erkki – Huikuri Satu (Edited): Workshop on Studies for Northern Dimension Kalastajatorppa 30 – 31 May, 2002. Helsinki 2002.

291. Pohjola Johanna – Kerkelä Leena – Mäkipää Raisa: Who Gains from Credited Forest Carbon Sinks: Finland and Other Annex I Countries in Comparison. Helsinki 2002.
292. Montén Seppo – Tuomala Juha: Alueellinen työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys 1990-luvulla. Helsinki 2003.
293. Lyytikäinen Teemu: Pienituloisuuden dynamiikka Suomessa. Helsinki 2003.
294. Aulin-Ahmavaara Pirkko – Jalava Jukka: Pääomapanos ja sen tuottavuus Suomessa vuosina 1975-2001. Helsinki 2003.
295. Vaittinen Risto: Maatalouskaupan vapauttaminen – kansainväliset vaikutukset ja merkitys EU:lle. Helsinki 2003.
296. Haataja Anita: Suomalaiset mikrosimulointimallit päätöksenteon valmistelussa ja tutkimuksessa. Helsinki 2003.
297. Kangasharju Aki – Korpinen Liisa – Parkkinen Pekka: Suomessa asuvat ulkomaalaiset: Esiselvitys. Helsinki 2003.
298. Hietala Harri – Lyytikäinen Teemu: Työn, pääoman ja kulutuksen verorasituksen mittaaminen. Helsinki 2003.
299. Räisänen Heikki: Rekrytointiongelmien ja työvoimapotentialin lääkärien, lastentarhanopettajien, farmaseuttien ja proviisorien ammateissa. Helsinki 2003.
300. Kröger Outi: Pääoma- ja yritystulojen verotus – uusi suunta? Helsinki 2003.
301. Kari Seppo – Liljebloom Eva – Ylä-Liedenpohja Jouko: Snedvridande beskattning av utländska investeringar: Reell och finansiell aktivitet inducerad av skattearbitrage. Helsinki 2003.
302. Pekkala Sari: Is Little Brother Nothing but Trouble?: Educational Attainment, Returns to Schooling and Sibling Structure. Helsinki 2003.
303. Vaittinen Risto: Liberalisation of Agricultural Trade – Global Implications and what it Means for the EU. Helsinki 2003.
304. Kangasharju Aki – Venetoklis Takis: Do Wage-subsidies Increase Employment in Firms? Helsinki 2003.
305. Räisänen Heikki: How to Cope with Labour Market Policy Tools in Economic Downturn: Finnish Evidence. Helsinki 2003.
306. Ruotoistenmäki Riikka – Siivonen Erkki: Tiehankkeiden rahoitusvajeen ratkaisu? Helsinki 2003.
307. Hjerppe Reino: Social Capital and Economic Growth Revisited. Helsinki 2003.
308. Honkatukia Juha – Kangasharju Aki – Vaittinen Risto: Suuren aluepolitiikan ja hajasijoittamisen vaikutuksia Keski-Suomessa. Helsinki 2003.
309. Luukkonen Antti: Palkkadiiskriminaatio Suomen teollisuussektorin toimihenkilöillä vuonna 2000. Helsinki 2003.
310. Pekkala Sari: What Draws People to Urban Growth Centers: Jobs vs. Pay? Helsinki 2003.
311. Rantala Juha – Romppanen Antti: Ikääntyvät työmarkkinoilla. Helsinki 2003.
312. Hämäläinen Kari: Education and Unemployment: State Dependence in Unemployment Among Young People in the 1990s'. Helsinki 2003.

313. Berghäll Elina – Kiander Jaakko: The Finnish Model of STI Policy: Experiences and Guidelines. KNOGG Thematic Network WP4 Country Report – Finland. Helsinki 2003.
314. Kilponen Juha – Sinko Pekka: Does Centralised Wage Setting Lead into Higher Taxation? Helsinki 2003.
315. Järviö Maija-Liisa: Julkisesti tuettu hammashuolto vuosina 1994-2000. Helsinki 2003.
316. Ollikainen Virve: The Determinants of Unemployment Duration by Gender in Finland. Helsinki 2003.
317. Kari Seppo – Lyytikäinen Teemu: Efektiivinen veroaste eri sijoitusmuodoissa. Helsinki 2003.
318. Peltola Mikko – Soininen Jarno: Lasku- ja kasvualojen työmarkkinat 1990-luvulla. Helsinki 2003.
319. Sinko Pekka: Subsidizing vs. Experience Rating of Unemployment Insurance in Unionized Labor Markets. Helsinki 2003.
320. Korkeamäki Ossi – Kyyrä Tomi: Explaining Gender Wage Differentials: Findings from a Random Effects Model. Helsinki 2003.
321. Luukkonen Antti: Sukupuolten palkkaero yksityisissä palveluammateissa. Helsinki 2003.
322. Hjerppe Reino: Uncovering the Dimensions of the Common Good – Problems of Measurement of the Size of the Public Sector. Helsinki 2003.
323. Perrels Adriaan – Ahlqvist Kirsti – Heiskanen Eva – Lahti Pekka: Kestävän kulutuksen potentiaalia etsimässä – esitutkimus –. Helsinki 2004.
324. Tukiainen Janne: Access to Computer, Internet and Mobile Phone at Home in Finland, Ireland, Netherlands and Sweden. Helsinki 2004.
325. Rätty Tarmo – Luoma Kalevi – Aronen Pasi: Palvelusetelit kuntien sosiaalipalveluissa. Helsinki 2004.
326. Parkkinen Pekka: Hoiva- ja hoitopalvelumenot tulevaisuudessa. Helsinki 2004.
327. Korkeamäki Ossi – Kyyrä Tomi – Luukkonen Antti: Miesten ja naisten palkkaerot yksityisellä sektorilla. Helsinki 2004.
328. Mäkelä Pekka: Kariutuneet kustannukset ja omaisuudensuoja päästökaupassa. Helsinki 2004.
329. Honkatukia Juha: Päästöoikeuksien jakotapojen kustannusvaikutukset. Helsinki 2004.
330. Moisio Antti: Julkisen rahan liikkeet Uudenmaan ja muun Suomen välillä. Helsinki 2004.
331. Laine Veli: Eläkejärjestelmän kannustinvaikutukset. Helsinki 2004.